

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΓ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1984

ΑΡΙΘ. 6

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, «Νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς...». — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἀκάθιατος ὕμνος. — Μητροπ. Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντωνίου, Περὶ ἀχαριστίας. — Πρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, «Ἦμεν ὁπαδὸς τοῦ Μαχαράτζι». — Κωννου Θεοτόκη, Ὁ ἅγιος γράφος (ἐπιλογή κειμένων - φωτογραφιών: Α. Μ. Σταυρόπουλος). — Ι. Μ. Χατζηφώτη, Μεσαιωνικὸς Ἑλληνισμὸς. Βυζάντιο - Ρωμιόσῆνη. — Βασ. Μουστάκη, Οἱ ἄθλοι τοῦ Σαμφών. — Ἐπίκαιρα. — Καταδίκη τοῦ Χιλιασμοῦ ἀπὸ τὸν λαὸ τοῦ Πειραιῶς. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. — Νέοι συνταξιῶχοι τοῦ ΤΑΚΕ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3,
Ζωγράφου. Τηλ. 77.87.978.

«ΝΗΣΤΕΥΣΩΜΕΝ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΣ...»

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ μᾶς καλεῖ σὴν καλὴ χρῆσι τῆς νηστείας. Τὴ χρῆσι αὐτὴ μᾶς ἐπενθυμίζει τὸ ἰδιόμेलο, ποὺ ἔχει ληφθῆ κατὰ λέξιν ἀπ' τὶς θαυμάσιες περὶ νηστείας ὁμιλίαι τοῦ Μ. Βασιλείου: «Νηστεύσωμεν νηστείαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ· ἀληθῆς νηστεία, ἢ τῶν κακῶν ἀλλοτριώσεις, ἐγκράτεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποχή, ἐπιθυμιῶν χωρισμός, καταλαλιᾶς, ψεύδους καὶ ἐπισηρκίας· ἢ τούτων ἔνδεια νηστεία εἶναι, ἀληθῆς καὶ εὐπρόδεκτος» (Migne Ἑ.Π. 31, 196).

Γιὰ τὴν καλὴ χρῆσι τῆς νηστείας καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει τὰ ἐξῆς: «Ὅπως λοιπὸν ἀκριβῶς, ὅταν περᾶσι ὁ χειμῶνας καὶ φανῇ τὸ καλοκαίρι, ὁ μὲν ναυτικὸς σέρει τὸ πλοῖο σὴν θάλασσα, ὁ δὲ στρατιώτης καθαρίζει τὰ ὄπλα καὶ ἐτοιμάζει τὸ ἄλογο γιὰ τὸν πόλεμο, καὶ ὁ γεωργὸς ἀκονίζει τὸ δρεπάνι καὶ ὁ ὁδοιπλῶρος μὲ θάρρος ἀρχίζει μακρὸν ἀποδημητικὸ ταξίδι καὶ ὁ ἀθλητὴς γδύνεται καὶ γυμνώνεται, γιὰ νὰ συμμετάσχη σὺς ἀγῶνες· εἶσι λοιπὸν καὶ ἐμεῖς τώρα, ποὺ ἡ νηστεία φέρηκε ὡς κάποιο πνευματικὸ καλοκαίρι, ὡς στρατιῶτες ἄς καθαρίσουμε τὰ ὄπλα καὶ ὡς γεωργοὶ ἄς ἀκονίσουμε τὸ δρεπάνι καὶ ὡς κυβερνήτες ἄς ἀντιτάξωμε τοὺς λογικοὺς στοχασμοὺς σὶα κύματα τῶν ἀτόπων ἐπιθυμιῶν καὶ ὡς ὁδοιπλῶροι ἄς ἀρχίσουμε τὸ ἀποδημητικὸ ταξίδι σὸν οὐρανὸ καὶ ὡς ἀθλητὴς ἄς προετοιμασοῦμε σὶα ἀποδότηρια γιὰ τοὺς ἀγῶνες. Διότι ὁ πιστὸς εἶναι καὶ γεωργὸς καὶ κυβερνήτης καὶ στρατιώτης καὶ ἀθλητὴς καὶ ὁδοιπλῶρος... Ὡς νηστεία ὅμως δὲν ἀναφέρω αὐτὴ τὴν νηστεία τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τὴν ὀρθὴ νηστεία, δηλαδὴ ὄχι μόνον τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὶς τροφές, ἀλλὰ καὶ τὴ νηστεία ἀπ' τὰ ἁμαρτήματα... Ἡ νηστεία εἶναι φάρμακο, ἀλλὰ τὸ φάρμακο, καὶ ἂν ἀναρίθμητες φορὲς εἶναι ὠφέλιμο, συχνὰ γίνεται ἄχρηστο ἐξ αἰτίας τῆς ἀγνοίας ἐκείνου, ποὺ τὸ χρησιμοποιεῖ. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζουμε καὶ τὸν χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ τὸ χρησιμοποιοῦμε, καὶ τὴν ποσότητα τοῦ φαρμάκου αὐτοῦ καὶ τὴ φύσι τοῦ τόπου καὶ τὴν ἐποχὴ τοῦ ἔτους, καὶ τὴν κατάλληλη δίαιτα καὶ πολλὰ ἄλλα ἐκ τῶν ὁποίων ὁποιοδήποτε, ἂν δὲν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, θὰ βλάψῃ ὅλα τὰ ἄλλα, ποὺ ἔχουν ἀναφερθῆ» (Τρίτη ὁμιλία «εἰς ἀνδριάντας», Migne Ἑ.Π. 49, 47-59).

Σ' αὐτὴν τὴν πνευματικὴ νηστεία, ἡ ὁποία εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν καταπολέμησι τῆς ἀδικίας καὶ μὲ τὴν ἀσκησι τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης, μᾶς καλεῖ ὁ ἐξῆς ὕμνος: «Νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς· λύσωμεν πάντα σύνδεσμον ἀδικίας· διασπάρξωμεν στραγγαλιᾶς διαίτων συναλλαγμάτων· πᾶσαν συγγραφὴν ἀδικῶν διασπάρξωμεν· δώσωμεν πενωῶσιν ἄριον καὶ πτωχοὺς ἀστεγούς· εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ*

(Α' ΣΤΑΣΙΣ)

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

3. Ο ΑΣΤΗΡ ΚΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ

«Χαῖρε Ἀστὴρ ἐμφαίνων τὸν Ἥλιον».

Ἀπ' αὐτὴν τὴν λαμπρὰν καὶ φωτεινὴν εἰκόνα ὁ ἱερός ὑμνογράφος τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου λαμβάνει ἀφορμὴν διὰ ν' ἀπευθύνῃ τὸ «Χ α ἱ ρ ε» πρὸς τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Κυρίου.

Γνωστὴ καὶ γνωστοτάτη ἡ εἰκὼν. Τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου προηγείται συνήθως ἕνας ἀστὴρ φωτεινός. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἐωσφόρος, ὁ κοινὸς Αὐγερινός, ὅταν ἀνατείλῃ εἰς τὸ στερέωμα, προμηνύει ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἐπίκειται ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.

Καὶ ὁ ἱερός ὑμνογράφος παραλληλίζει τὴν Παναγίαν πρὸς τὸν φωτεινὸν αὐτὸν ἀστέρα καὶ ἀπευθύνει εἰς αὐτὴν τὸ «Χ α ἱ ρ ε». Διότι, ὅταν ἐκείνη ἐπέλαμψεν εἰς τὸ νοσητὸν στερέωμα τοῦ κόσμου, προεμήνυσε τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐντὸς ὀλίγου ἀνατολὴν τοῦ Ἥλιου τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου.

Καὶ εἶναι ἡ εἰκὼν αὐτὴ τοῦ ἱεροῦ ὑμνογράφου ὄχι ἀπλῶς λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπής. Ἄλλ' εἶναι συγχρόνως καὶ διδασκαλική καὶ εἰς τὸ διδάγμα τὸ ἀνακῦπτον ἐξ αὐτῆς ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν σας δι' ὀλίγον.

1. Ὅταν ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου πραγματοποιηθῇ, τὸ σκότος ὑποχωρεῖ, διαλύεται. Ἄλλ' εἶναι τῶν φωτεινοτέρων ἀστέρων τὸ φῶς καὶ ἐκεῖνο ἀτونهῖ. Δὲν ἔχει καμμίαν σύγκρισιν πρὸς τὸ φῶς τὸ ἡλιακὸν καὶ δὲν γίνεται πλέον αἰσθητὸν ἔμπρός εἰς τὴν ἀνταύγειαν τοῦ ἡλίου.

Διὰ τοῦτο καὶ τὸ φῶς καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ αἴγλη οἰασθήποτε ἀγίας προσωπικότητος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν ἀσύγκριτον δόξαν τῆς ἀγιότητος τῆς θείας Μορφῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.

Εἶναι λοιπὸν ὀρθόδοξον φρόνημα — καὶ εἶναι θαθεῖα πίστις τῆς Ἐκκλησίας — νὰ τιμᾷ τοὺς ἀγίους, νὰ δοξάζῃ τὴν Παναγίαν, νὰ ὑμνῇ «τὴν ἀειμκαρίστον καὶ παναμώμητον καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν» ὡς «τιμωτέρα τῶν Χερουβείμ καὶ ἐνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεείμ» καὶ «ὕψηλοτέρα τῶν οὐρανῶν». Ἐν τούτοις

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 51 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 τεύχους

τὸ μεγαλεῖον τῆς Θεότητος εἶναι ὑπέρλαμπρον εἰς τὴν Προσωπικότητα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο ὅσην δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἂν ἡ Ἐκκλησία ἀναπέμπῃ πρὸς τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Κυρίου, πάντως σχετικὴ εἶναι ἡ δόξα, σχετικὴ εἶναι ἡ ἀπονομιμμένη τιμὴ, διότι ὀλόκληρος ἡ λατρεία μας καὶ ὀλόκληρος ἡ ἀφοσίωσις τῆς ψυχῆς μας ἀνήκει εἰς Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀπειρον τὴν δόξαν τῆς Θεότητος.

Ἐξ ἄλλου καὶ μὲν ἡ Ὑπέρμαχος Στρατηγὸς τοῦ Ἔθνους μας, ἡ Παναγία, εἰς κρίσιμους στιγμὰς τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου συμπαραστάθῃ πάντοτε ὡς πολῦτιμος φρουρὸς τοῦ Γένους μας καὶ εἶναι πολλὰ τὰ ἱστορικὰ ἐκεῖνα γεγονότα, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐξεδηλώθη ἡ κραταιὰ σκέπη καὶ προστασία τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ. Διὰ τοῦτο ἄλλωστε καὶ ἡ συσταθεῖσα ἐπὶ τούτῳ τελετὴ τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου «ἀναγράφει τὰ εὐχαριστήρια» καὶ ἀναπέμπει τὴν εὐγνώμονα εὐχαριστίαν πρὸς Ἐκείνην, ἡ ὁποία ὡς Ὑπέρμαχος Στρατηγὸς ἔσωσε καὶ τὴν Βασιλεύουσαν πόλιν καὶ τὸν λαὸν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν.

Καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει, πέραν ἀπὸ τὴν καθ' ἑαυτὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον Τῆς ὡς Μητρὸς τοῦ Κυρίου, ἐπὶ πλέον ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν λόγους εὐγνωμοσύνης πρὸς Αὐτήν. Καὶ ὅταν αἱ τελεταὶ τῆς Ἐκκλησίας μας ἀναφέρονται εἰς τὴν Παναγίαν, ἰδιαιτέρως ὁ λαὸς συγκινεῖται καὶ ἰδιαιτέρως ἐλκύεται. Καὶ ἰδοῦ, εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῶν «Χαιρετισμῶν» πλήθη λαοῦ συρρέουν εἰς τοὺς Ναοὺς, διὰ νὰ ὑμνήσουν τὴν Παναγίαν καὶ νὰ Τὴν ἐπικαλεσθῶν, διὰ νὰ ψάλλουν εἰς αὐτὴν τὸ «Χ α ἱ ρ ε» καὶ νὰ ζητήσουν τὰς εὐχὰς τῆς καὶ τὰς πρεσβείας τῆς.

Ἐκείνη ὅμως θὰ ἦτο περισσότερον εὐχαριστημένη, ἐὰν ἐπροσέχαμεν αὐτὴν τὴν ἄποψιν τοῦ χαιρετισμοῦ, ποὺ λέγει: «Χ α ἱ ρ ε Ἀ σ τ ῆ ρ ἐ μ φ α ἴ ν ω ν τ ὸ ν Ἥ λ ι ο ν». Διότι εἶναι ὡς ἐὰν μᾶς λέγῃ ἡ Ἰδία ἡ Παναγία: «Ἐγὼ εἶμαι ἕνα ἄστρο, ἀλλὰ ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Ἥλιος. Ἐμένα τιμᾶτε καὶ γεραίρετε καὶ ὑμνεῖτε καὶ δοξάζετε καὶ ὅταν ὑπάρχῃ ἰδική μου τελετὴ, ἰδική μου ἑορτὴ, ἰδική μου πανήγυρις, τρέχετε, σπεύδετε ὑπὸ τὴν σκέπην μου, ζητεῖτε τὴν χάριν μου καὶ τὴν προστασίαν μου. Ἀλλὰ ἐγὼ ἀπλῶς προμηνύω τὸν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης καὶ διὰ τοῦτο σὰς παραπέμπω περισσότερον εἰς τὸν Ἰῶν μου. Μὲ Αὐτὸν νὰ συνδεθῆτε. Διότι πρωτί-

σως όφείλετε εἰς τόν Χριστόν δλόφυχον καί δλόθεριμον λατρείαν.

2. Εἶναι θεδαίως ἀξίεπαίνοσ αὐτή ἡ δημώδης πανήγυρις, εἰς τήν όποίαν ὁ λαός συντρέχει διά τήν δόξαν τῆς Παναγίας. Ἄλλά, ἐάν σκεφθώμεν ὅτι πολλοί ἐκ τῶν χριστιανῶν συγκινουόνται μὲν καί τρέχουσι εἰς τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Παναγίας, δὲν συγκινουόνται ὅμως ἐξ ἴσου ὅταν ἡ θ. λειτουργία ἐπιτελεῖται, ὅταν ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ ἐπιτελεῖται ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ἡ Παναγία θά ἀπευθύνῃ εἰς τὸ πυκνὸν ἐκκλησίασμα, τὸ όποῖον συνέρρουσε πρὸς τιμὴν καί δόξαν τῆς, τήν σύστασιν ἀκριβῶς αὐτῆς, καί γὰ εἶπη: «Σᾶς, πού σᾶς δλέπω μὲ τήν ἰδικιτέραν αὐτῆν ἀφορμὴν τῶν «Χαιρετισμῶν» γὰ πλημμυρῆτε καί γὰ γεμιζετε τὰς Ἐκκλησίας, θέλω τακτικῶς γὰ σᾶς δλέπω λάτρεις τοῦ Ἰοῦ μου» θέλω ἡ Ἐκκλησία γὰ σᾶς δλέπη ὡς τακτικὸν ἐκκλησίασμα, διότι ἡ θεία λειτουργία εἶναι ἡ ὑπερτάτη θυσία καί ἡ ὑπερτάτη λατρεία πρὸς τὸν «Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης», τοῦ όποῖου ἐγὼ εἶμαι ὁ προάγγελος ἀστῆρ.

Ἐπειτα, ἡ ἀγιότης ἡ μεγάλη καί ὑπέροχος τῆς Παναγίας, πού ἔφθασεν εἰς τόσον θαυμῶν, ὥστε γὰ μὴ ὑπάρχουσι πλέον ἐπίθετα διά γὰ τήν ὀναμάζουσι, καί τὰ «Παναγία» καί «Ἑπεραγία» γὰ θεωρουόνται: μικρά διά τήν ἐκτίμησιν τῆς Κ ε χ α ρ ι τ ω μ ε ν η ς, ἡ ἀγιότης αὐτῆ εἶναι θεδαίως καρπὸς καί ἀποτέλεσμα καί τοῦ ἰδικοῦ Τῆς ζήλου καί τῆς ἰδικῆς Τῆς προσπαθείας, εἶναι ὅμως περισσότερον καρπὸς τῆς χάριτος Ἐκείνου, ὁ όποῖος ἀναδεικνύει τοὺς ἀγίους.

Διά τοῦτο αἱ ἐκκλησιαστικάί μας «συνάξεις» πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας καί τῶν Ἁγίων ἔχουσι σκοπὸν γὰ μᾶς χειραγωγῆσουσι πρὸς τόν Χριστόν. Εἶναι ὁ νυμφαγωγικὸς προθάλαμος, ἐκ τοῦ όποῖου θά ὀδηγηθώμεν εἰς συνάντησιν τοῦ «Νυμφίου» Χριστοῦ. Καί ἡ Ἑπεραγία Θεοτόκος χαίρει πολὺ περισσότερον, ὅχι: ἐάν ἐξαντλούμεθα εἰς συναισθηματικά ἐκδηλώσεις τῆς εὐλαθείας μας πρὸς Αὐτήν, ἀλλ': ἐάν ἐξ Αὐτῆς παραπεμπώμεθα εἰς στενώτερον προσωπικὸν μας σύνδεσμον πρὸς τόν Ἰοῦν Τῆς καί Θεὸν ἡμῶν.

Ἐξ ἄλλου ἡ ἀρετὴ γενικῶς ἀπαιτεῖ προσπάθειαν καί ἀγῶνα ἐκ μέρους τοῦ χριστιανοῦ. Ἄλλά, διά γὰ φθάσωμεν εἰς πρόσοδον χριστιανικήν, δὲν ἀρκεῖ ἡ ἰδικὴ μας προσπάθεια μόνον. Εἶναι ἀνάγκη γὰ συνεργασθώμεν μετὰ τῆς κραταιᾶς δυνάμεως τοῦ Ἑφίστου. Ἀνήκει: εἰς «τ ἂ ἂ δ ὄ γ α τ α π α ρ' ἂ γ θ ρ ὄ π ο ι ς» ἡ ὀλοκληρωμένη χριστιανική ἀρετὴ. Ὅμως, ὅταν οἱ χριστιανοὶ συνδέωνται μετὰ τοῦ Κυρίου, ὅταν μυστηριακῶς ἐπικοινωνουόσιν μετ' Αὐτοῦ, ὅταν τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας τὰ δέχωνται: ὡς ἰδικιτέρας πηγὰς χάριτος καί εὐλογίας καί ὅταν ἡ ζωὴ τοῦ χριστιανοῦ ἀκολουθῇ τήν γραμμὴν ἐκείνην, τήν όποίαν ἐχάραξεν ὁ Χριστός καί εἰς τήν όποίαν μᾶς ἐνισχύει: μὲ τήν ἰδικὴν τόνωσιν πού μᾶς παρέχει διά τῶν μυστηρίων, τότε πραγματοποιεῖται μία ἀνωτέρα ζωὴ, τότε εἴμεθα χριστιανοὶ ἀξιοὶ τοῦ ὀνόματος: τότε δὲν μᾶς μένει μόνον τὸ ὀνομα τὸ χριστιανικόν, ἀλλὰ ὑπάρχει: καί ἡ πραγματικότης ἀναξία τοῦ ὀνόματος.

Διά τοῦτο, ὅταν στρέφωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ νοητὸν στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας καί ἀντικρύζωμεν αὐτὸν τὸν Ἀστῆρα τὸν λαμπρὸν, τήν Παναγίαν Μητέρα

τοῦ Κυρίου, ὅς προχωροῦμεν περαιτέρω εἰς τὸ οὐράνιον στερέωμα, διά γὰ ἀντικρύζωμεν τὸν Ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης, καί ὅς ἀκολουθῆσωμεν τὸν Χριστόν ὡς Θεὸν καί Σωτῆρα μας. Ἄς τὸν πλησιάζωμεν περισσότερον. Ἄς τὸν γνωρίσωμεν στενώτερον. Καί ὅς κατανοήσωμεν ὅτι ὁ Χριστός καί τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ ἀγιασμοῦ καί τῆς σωτηρίας μας. Ὅταν δὲ ἀκολουθῶς τὸ θέλημά του ἔχωμεν ὡς καθρέπτῃν καί ὡς πρόγραμμα τῆς ζωῆς μας, τότε μιμούμεθα Ἐκείνην, ἡ Ὅποία αὐτὸν τὸν προσανατολισμὸν εἶχεν εἰς τήν ζωὴν τῆς, τήν Παναγίαν. Ἐκείνη ἔλαμψεν ὡς ἀστῆρ φαεινός διά τῆς ἀγιότητος, τήν όποίαν ἐπέτευχεν εἰς τήν ζωὴν τῆς ἀκολουθοῦσα τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ μὲ προσήλωσιν σταθεράν.

Καί ἡμεῖς, ἐάν θέλωμεν γὰ γίνωμεν φῶτα πραγματικά (κατὰ τήν ἀποστολήν τήν ὕψηλὴν πού ἔχωμεν εἰς τὸν κόσμον: «ὄμεις ἔστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου»), εἶναι ἀνάγκη γὰ προσηλώσωμεν τήν σκέψιν μας καί τήν καρδίαν μας καί ὀλην μας τήν προσπάθειαν εἰς τὸ γὰ ἀκολουθῆσωμεν μὲ σταθερότητα τοῦ Χριστοῦ τὸν δρόμον καί τὸ θέλημα.

Ἄς σκεφθώμεν δέ, ἐπ' εὐκαιρία τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ὅτι ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία κατὰ τήν περίσοδον αὐτῆν τήν ἱερωτάτην καί κατανοητικωτάτην δὲν ἔχει μόνον τήν ὀραίαν αὐτῆν ἀκολουθίαν τῶν Χαιρετισμῶν. Ἐχει: καί ἄλλας πνευματικάς εὐκαιρίας, εἰς τὰς όποίας ἰδικιτέρωσ προσκαλεῖ τὸ χριστεπώνυμον ποίμνιον.

Ἄς σκεφθώμεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσκαλεῖ καί εἰς τήν ἱεράν ἐξαμολόγησιν καί εἰς τήν Θ. Κοινωνίαν, μὲ τήν κατάλληλον προετοιμασίαν, καί εἰς τὸ στάδιο τῶν πνευματικῶν ἀγῶνων. Μᾶς ὑπανθυμίζει ὅτι κατ' αὐτῆν τήν περίσοδον πρέπει γὰ ἐπιτύχωμεν μίαν κάθαρσιν τοῦ ἑαυτοῦ μας ἀπὸ ὅσας κηλίδες καί ὅσα στίγματα ἐπεκάθησαν κατὰ τήν ἀπρόσοεκτον πορείαν μας.

Εἶναι ψυχική ἀνάγκη ὁ πνευματικὸς ἀνεφοδισμός: καί εἶναι δείγμα συνέσεως ἡ ἀναθεώρησις τῆς τακτικῆς μας. Καί δείγμα πρόσοδος καί πολιτισμοῦ τὸ γὰ καθαρὴ ὁ πιστός καί συνεπῆς χριστιανός ὅχι: μόνον «τὸ ἔσωθεν τοῦ ποτηρίου καί τῆς παροψίδος», ἀλλὰ καί τὸν ἔσω ἄνθρωπον, ἀποκτῶν καθαρὰν καρδίαν, καθαρὰν ζωὴν, ἀκηλίδωτον προσωπικότητα, καί ἀπαλλασσόμενος ἀπὸ κακίας καί πάθῃ καί ὅτι: ὑπάρχει ὡς παράπτωμα καί παρεκτροπὴ εἰς τήν ζωὴν του.

Διά τοῦτο, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τῆς ἐφετεινῆς μας Μ. Τεσσαρακοστῆς, ὅταν σὺν Θεῷ φθάσωμεν εἰς τὸ τέλος, δὲν θά πρέπει γὰ ὑπάρχουσι μόνον συναισθηματισμοί, σὺν αὐτοῦ πού γεννᾷ ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου. Ἄλλὰ μᾶζι μὲ τὰς ἐξάρσεις αὐτὰς τὰς πανηγυρικάς, γὰ ὑπάρχει καί ἡ κατάνυξις τῆς ψυχῆς, καί ἡ κινητοποίηση τοῦ ἑαυτοῦ μας πρὸς διόρθωσιν. Διότι, ἐάν παρέλθῃ μία ἀκόμη Μ. Τεσσαρακοστὴ, χωρὶς γὰ πραγματοποιηθῇ δι: ἡμᾶς διόρθωσις, δελτίωσις, ἄνοδος πνευματικὴ, τότε δὲν ὀφελουόσιν αὐταὶ αἱ λυρικάς ἐξάρσεις καί οἱ συναισθηματισμοὶ τῆς παρούσης ἀκολουθίας.

Ἐῖθε, διά τῶν προσδεῖων τῆς Παναχράντου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἔνα τέτοιο

ξεκίνημα να σημάνη ή αποψινή ακολουθία των Χαιρετισμών και συνεχώς αναβαίνοντας τās θαυμάσιες τής αρετῆς, να λάμψωμεν και ἡμεῖς, ὡς μικροὶ ἢ ὡς μεγάλοι· ἀστέρες εἰς τὸ στερέωμα τὸ πνευματικόν και τὸ κοινωνικόν, με τὴν εὐλογία και τὴν χάριν τοῦ Κυρίου πάντοτε.

4. ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

«Χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις».

Κάθε τι τὸ νέον γίνεται: συνήθως δεκτὸν μετὰ χαρᾶς. Ἄλλὰ πολὺ περισσότερον ἢ νέα δημιουργία, ἢ «καὶ νῆ κτίσις», τὴν ὁποῖαν ἤλθε νὰ δημιουργήσῃ ὁ Χριστὸς, ἀποτελεῖ ἀντικείμενον χαρᾶς μεγάλης. Ἐκδήλωσαν αὐτῆς τῆς χαρᾶς και τῆς ὑποδοχῆς τῆς νέας δημιουργίας ἀποτελεῖ ὁ χαιρετισμὸς αὐτὸς τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὴν Θεοτόκον: «χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις». Ὁ ἱερός ὕμνογράφος τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου, ἀναλύων τὸ νόημα τοῦ ἀγγελοῦ μηνύματος, σταματᾷ εἰς τὴν ἀποψιν αὐτήν, τὴν κατ' ἐξοχὴν χαρμύσνον, τ.ἔ. τὴν διὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἀνακαινίσιν τοῦ κόσμου. Καὶ παρουσιάζει τὸν Ἀρχάγγελον νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὴν Παναγίαν Παρθένον ἕνα ἀντίστοιχον «χαῖρε»: «χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις».

1. Ἄλλὰ ἐπρόκειτο λοιπὸν περὶ κάποιας παλαιώσεως; Ἐπρόκειτο περὶ κάποιας φθορᾶς τοῦ κόσμου, εἰς τὸν ὅποιον τώρα γίνεται ἀνακαινίσις; Καί. Διότι ἡ κτίσις, και ἡ ἔμφυχος και ἡ ἄψυχος, δὲν διετηρήθησαν εἰς τὴν ἀρχικὴν των κατὰστασιν, ἐπειδὴ ἔμεσολάβησεν ἡ ἁμαρτία. Ἀφ' οὗτου εἰσῆλθεν ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον, διὰ τῆς ἁμαρτίας εἰσῆλθε και ὁ θάνατος και ἡ φθορά. Εἰσῆλθεν ἕνα στοιχεῖον πού συντελεῖ εἰς τὴν φθοράν και τὴν παρακμὴν. Ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ εἰσοδος και ἡ κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ζωὴν του ἀπετέλεσεν ἕνα παράγοντα πολὺ ἐπιζήμιον. Ἀπώλεσε τὴν παραδεισιακὴν ζωὴν και δλέπει τὸν ἑαυτὸν του γηράσκοντα και παλαιούμενον.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ μία ἔκφρασις τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἢ ὁποῖα τὸ ἐντὸς ἡμῶν στοιχεῖον τῆς ἁμαρτίας τὸ ὀνομάζει: «παλαῖον ἄνθρωπον» (Ρωμ. στ' 6). Θέλει με τὰς λέξεις αὐτὰς νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ σύνολον τῶν κακιῶν, τῶν κλίσεων και ῥοπῶν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν πού ὑπάρχουν μέσα μας, εἴτε ὡς ἔμφυτοι εἴτε ὡς ἐπίκτητοι.

Πολλὲς φορές ὁ ἄνθρωπος φαντάζεται τὴν ἁμαρτίαν ὡς στοιχεῖον τῆς εὐτυχίας του· και νομίζει ὅτι με αὐτὴν θὰ κερδήσῃ τὴν ζωὴν του. Ἄλλὰ ὁ «παλαῖος ἄνθρωπος» εἶναι τὸ στοιχεῖον πού φθείρει τὸν ἄνθρωπον. Μήπως δὲν τὸ φωνάζῃ ἢ πραγματικότης και δὲν δλέπωμεν πολλοὺς νὰ αὐτοκαταστρέφονται, διότι ἠκολούθησαν κακὴν πορείαν και ἐπιλήψιμον τακτικὴν εἰς τὴν ζωὴν των; Ὅποιος ἐγεύθη τὴν ἁμαρτίαν, μαζί με αὐτὴν ἐγεύθη ἀσφαλῶς και «τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας» και «τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας» εἶναι ὁ θάνατος (Ρωμ. στ' 23). Εἶναι σειρά δυσαρέστων συνεπειῶν, και ἐν τέλει φθορά και θάνατος. Πλεῖστα ὅσα κα-

καὶ πού μας εὐρίσκουν (ὄχι ὅλα θεθαίως) δὲν εἶναι ἄσχετα πρὸς τὴν ἁμαρτίαν πού «ἐπὶ ὄνομα» (Ρωμ. ε' 20) εἰς τὴν ζωὴν τῆς ὅλης κοινωνίας μας. Ἐνῶ ὅποιος ζῆ κατὰ Χριστὸν εἶναι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ πολλὰ δλέθηρια ἐπακόλουθα. Καὶ «ζὼ ἡ νῆ χεῖ: καὶ πειροσὸν ἔχεῖ» (Ἰω. ι' 10).

2. Εἰς τοὺς ἄνθρώπους ὑπάρχει: ὁ πόθος νὰ εἶναι, εἰ δυνατόν, πάντοτε νέοι και ἀκαῖοι. Ἄλλὰ διὰ νὰ εἰμεθα πάντοτε ἀκαῖοι, πρέπει νὰ ἐξοστρακίσωμεν ἀπὸ τὴν ζωὴν μας τὸ στοιχεῖον τῆς ἁμαρτίας. Ὅταν αὐτὸ ἐκτοπισθῇ, διατηρεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν ζωτικότητά του. Διότι δὲν εἶναι τόσοσὸν τὰ δεινὰ τῆς ζωῆς πού λυγίζουν τὸν ἄνθρωπον, ὅσον τὸν φθείρει: τὸ σαράκι πού λέγεται κακία και ἁμαρτία. Αὐτὸ παραλύει τὰς ψυχικὰς μας δυνατόμεις και μαρναίει τὸν ζῆλον και τὴν ὄρεξιν διὰ τὴν ζωὴν και τὴν δρᾶσιν. Αὐτὸ γηράσκει: προῶρως τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν νέαν κατὰστασιν, ἢ ὁποῖα δημιουργεῖται εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦ Χριστοῦ, λέγει: «ἐῖ τις ἐν Χριστῷ, καὶ νῆ κτίσις». Ὅποιος ἄνθρωπος δηλαδὴ οἰκοδομεῖ τὴν ζωὴν του ἐπάνω εἰς τὸν Χριστὸν — ὅποιος θαδίζει: τὸν δρόμον πού ἐχάραξεν ὁ Χριστὸς: ὅποιος ἄνθρωπος ζῆ κατὰ Χριστὸν — εἶναι νέος ἄνθρωπος. Καὶ ἀκριθῶς ἐδῶ ἐγκεῖται ἡ ἀνακαινιστικὴ δύναμις τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἢ ὁποῖα ἀνανεώνει τὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων και τῶν κοινωνιῶν. Ὁ Χριστὸς φωτίζει: τὸν δρόμον μας με τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου Του. Ὑποδεικνύει: τὸν τρόπον τῆς ἀνορθώσεως και τῆς διορθώσεως. Καὶ χορηγεῖ τὰ μέσα και τὴν δύναμιν πού ἀπαλλάσσει: τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν κακίαν και τὴν ἁμαρτίαν. Ἄνευ τοῦ Χριστοῦ τὸ κακὸν δὲν ὑπερνικᾷται. Μόνον διὰ τοῦ Χριστοῦ και με τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ κατορθώνει: ὁ ἄνθρωπος νὰ νικήσῃ «τὴν ἐπιπέριστατον ἁμαρτίαν» (Ἐβρ. ιβ' 1) και νὰ αἰσθανθῇ τὸν ἑαυτὸν του ἀδέσμευτον ἀπὸ τὸ κακόν. Καὶ τότε κατανοεῖ τὸ νόημα τῆς διακηρύξεως τοῦ ἀποστόλου Παύλου «ἐῖ τις ἐν Χριστῷ καὶ νῆ κτίσις». Διότι αἰσθάνεται: πλήρη ἀνανέωσιν δυνάμεων και ἀληθινὸ φρεσκαρίσμα τοῦ ἑαυτοῦ του. Ριζικὴν ἀνακαινίσιν: ὄντως «καὶ νῆ κτίσιν».

3. Ἀλήθεια! Πόσες φορές τὸ ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἡ κοινωνία, διὰ νὰ ἀνορθωθῇ, χρειάζεται: νέα στοιχεῖα, νέον αἷμα, νέους ἄνθρώπους. Πρέπει ὅμως νὰ τὸ ἀντιλαμβάνομεθα με τὴν ἔννοιαν αὐτήν: ὅτι χρειάζονται ἄνθρωποι: τοῦ Θεοῦ, πού θὰ ἀποτελέσουν τὴν «καινὴν κτίσιν». Διότι μόνον τέτοιοι ἄνθρωποι μποροῦν νὰ ἀποτελέσουν τὴν νέαν ζύμην πού θὰ ἀναπλάσῃ τὴν κοινωνίαν. Κάθε ζῶν ὄργανισμὸς ἀνανεώνει: συνεχῶς τὰ κύτταρα του. Καὶ τοῦτο εἶναι: δειγμὰ ὅτι ζῆ και ἀναζωογονεῖται. Καὶ εἰς τὸν ὄργανισμὸν τῆς κοινωνίας οἱ ἀληθινοὶ Χριστιανοὶ εἶναι: τὰ νέα κύτταρα. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν τοὺς νέους συντελεστάς, τὰ νέα θεμέλια και στηρίγματα τῆς κοινωνικῆς ἀναπλάσεως. Πρέπει: δὲ νὰ φιλοδοξοῦμεν νὰ ἀποτελέσωμεν ἡμεῖς τὰ ὑγιᾶ στοιχεῖα, διὰ τῶν ὁποίων ἡ κοινωνία θὰ ὀρθοποδήσῃ και θὰ ἔχη ἕνα καλύ-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 70)

ΠΕΡΙ ΑΧΑΡΙΣΤΙΑΣ*

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Περὶ τοῦ ἀστάτου χαρακτήρος καθ' ὅλου τοῦ λαοῦ ἀπεφάνθη καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἰδεαλιστικῆς φιλοσοφίας Πλάτων (427 ἢ 428 - 347 ἢ 348 π.Χ.) εἰς τὸ καὶ ὑπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἦδη θεωρηθὲν ὡς νόθον ἢ ἀμφίβολον ἔργον «Ἀξίως». Ἴδου τί λέγει: «Δῆμος γὰρ ἀχάριστον, ἀφίκορον, ὠμόν, βάσκανον, ἀπαίδευτον, ὡς ἂν συνηρασιμένον ἐκ συγκλύδων ὄχλου καὶ βιαίων φλυάρων. Ὁ δὲ τούτῳ προσεταιριζόμενος ἀθλιώτερος μακροῦ». (= Ὁ λαὸς δηλαδὴ εἶναι ἀχάριστος, εὐμετάβλητος, σκληρός, φθονερός, ἀπαίδευτος, διότι εἶναι μαζεμένος ἐκ συμμίκτου ὄχλου καὶ ἀπὸ βιαίους φλυάρους· ἐκεῖνος δὲ πού ἀναμιγνύεται μ' αὐτὸν εἶναι πολὺ ἀθλιώτερος)²⁴.

Μέγα θῦμα ἀχαριστίας ἐγένετο καὶ ὁ θεάνθρωπος Σωτῆρ, Ὅστις ὑπούλως καὶ ἀνάδρους προδοθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀχαρίστου μαθητοῦ Του Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου²⁵ εἰς τοὺς σκληροτραχήλους ἄρχοντας τοῦ Ἰσραὴλ, δικάζεται ὑπὸ ἀνόμων κριτῶν καὶ μάλιστα καταδικάζεται εἰς θάνατον φοβερόν καὶ ἐπονείδιστον, Αὐτὸς ὁ Ὅποιος ἦλθε νὰ διδάξῃ καὶ φωτίσῃ τὰς ψυχάς, νὰ σώσῃ τὸ ἀπολωλός, νὰ ἀνορθώσῃ τὸν πεπτωκότα καὶ νὰ δώσῃ «τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν»²⁶. Οὕτως ὁ ἀναμάρτητος Ἰησοῦς ὡς κατάκριτος ἀνητήθη ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ ἔχυσε τὸ τίμιον καὶ πανάγιον αἷμά Του διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ αἰωνίου θανάτου. Ἀναντιλέκτως διὰ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κορυφούται ἡ ἀγάπη τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν ἄνθρωπον. Ἴδου τί διδάσκει σχετικῶς ἡ θεόπνευστος Ἁγία Γραφή: «Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον»²⁷. Ὁ Θεὸς καὶ μετὰ τὴν θυσίαν τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἐγκαταλείπει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον καθ' ὅλου, ἀλλὰ συντηρεῖ καὶ κυβερνεῖ καὶ διὰ τῆς Θείας Του Προνοίας ὁδηγεῖ τοῦτον εἰς τὸν τελικόν του σκοπόν.

Ὅθεν αἱ εὐεργεσίαι τοῦ Ἁγίου Θεοῦ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἐχθρὸν ἄνθρωπον εἶναι ἀναρίθμητοι. Θὰ ἀνέμενε τις ὅτι ὁ ἄνθρωπος πάντοτε καὶ ἐν παντὶ

θα ἐξεδήλωνε τὰς εὐχαριστίας του πρὸς τὸν Θεὸν λέγων μετὰ τοῦ δαυριλῶς εὐεργετηθέντος ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Σαβαῶθ ψαλμοῦ τῆς Ἐκκλησίας: «Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκέ μοι;»²⁸. Τὰς εὐχαριστίας του ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν Θεὸν ὀφείλει νὰ ἐκδηλώνῃ ὄχι μόνον εἰς τὰς εὐτυχίας του, ἀλλὰ κυρίως καὶ μάλιστα εἰς τὰς δυστυχίας καὶ τρικυμίας τῆς ζωῆς. Κατὰ τοὺς μεγαλονύμους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας αἱ θλίψεις καὶ αἱ παντοῖαι στενοχωρίαι εἶναι, ὡς τὰ ἀηδὴ ἐκεῖνα φάρμακα, τὰ ὁποῖα θεραπεύουν τὸ νοσοῦν σῶμα. Αἱ μάλιστα καὶ τιμωρίαι τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι προέρχονται μᾶλλον ἐκ τῆς εὐσπλαγχνίας παρὰ ἐκ τῆς Δικαιοσύνης Του, εἶναι, ὡς εἶπεῖν, τρόποι καὶ ὄργανα, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος Θεὸς τοὺς μὲν δικαίους στηρίζει εἰς τὴν πίστιν καὶ ἀναδεικνύει ἀδαμαντίνους, τοὺς δὲ ἁμαρτωλοὺς καλεῖ εἰς μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν.

Ἀλλὰ δυστυχῶς πλείστοι τῶν ἀνθρώπων δὲν εὐχαριστοῦν τὸν Θεὸν καὶ δὲν ὑποτάσσονται εἰς τὸ Ἅγιον θέλημά Του, τοῦναντίον δὲ ἀχαριστοῦν πρὸς τὸν Κύριον «τὸν ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν»²⁹ κατὰ τὸν ἐστεμμένον Προφήτην Δαυὶδ (1011 - 972 π.Χ.). Ὁ ἀχαριστὸν πρὸς τὸν Θεὸν ἔχει ἀποβάλλει τὴν ζωογόνον ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα. Ὁ ἀχάριστος, εὐεργετούμενος ὑβρίζει τὸν Θεὸν καὶ οὕτως ἀποβαίνει χειρότερος καὶ αὐτῶν τῶν δαιμόνων. Ὁμοίως ὑβρίζει καὶ αὐτὸν τὸν Σωτῆρα Χριστόν, ὁ Ὅποιος ἔπαθε τὸν ἀτιμωτικὸν καὶ φρικτότατον θάνατον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὴν σωτηρίαν του. Ὁ θεόπτης Μοῦσῆς ἔχων βαθυτάτην συναίσθησιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τῶν πλουσίων παροχῶν καὶ εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διαπιστώσας τὴν σκαιοτάτην ἀχαριστίαν τοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποίου αὐτὸς ἠγεῖτο, πλήρης πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεως ἀναφωνεῖ: «Ταῦτα τῷ Κυρίῳ ἀνταποδίδετε;»³⁰. Καὶ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν, μάλιστα δὲ καὶ κατ' ἔξοχὴν σήμερον δύναται τις νὰ εἴπῃ: Ταῦτα ἀντὶ τῶν ἀπειρῶν εὐεργεσιῶν, ἀνταποδίδεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰς τὸν Ὑψιστον καὶ Παντοδύναμον Θεόν; Κατὰ κανόνα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀποστρεφόμεθα δικαίως τὸν ἀχάριστον καὶ ἀποδοκιμαζόμεν. Ὁ ἀχάριστος, δοῦλος ὢν τοῦ ἀνιάτου καὶ ψυχολέθρου πάθους τῆς φιλαυτίας, πάντοτε ἀνταποδίδει εἰς τὸν εὐεργέτην του κακὸν ἀντὶ ἀγαθοῦ, γεγονόςς ὅπερ προκαλεῖ εἰς πάντα συνετὸν ἄνθρωπον φρίκην. Αἰώνιον παράδειγμα ἀχαριστίας εὐγλόττως διδάσκων τὰς ἐπιγινομένας γενεὰς πρόκειται ὁ φόνος τοῦ Καίσαρος. Ὅτε ὁ μεγαλοφύεστερος πολιτικὸς καὶ στρατιωτικὸς ἀηρ τῆς ἀρχαίας Ρώμης καὶ ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 53 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 τεύχους

24. Πλάτωνος, Ἀξίως 396 b.

25. Κατὰ τοὺς εἰδικῶς ἀσχοληθέντας μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰούδα, οὗτος εἶχε κακότητα ἐμφυτον καὶ ἐμπάθειαν ἐπίκτητον διὰ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐπεθύμει πάση θυσίᾳ νὰ βλάβῃ τὸν Διδάσκαλον λέγων: «Κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς» (Μάρκου, 14,4), δηλαδὴ προεδοκίμασε σφοδρικῶς ὅτι εἶναι ὑποπτος φυγῆς καὶ νὰ λάβουν μέτρα ἀσφαλείας ἐναντίον Του.

26. Μάρκου, 10,45.

27. Ἰωάννου, 3,16.

28. Ψαλμός, 115,12.

29. Ψαλμός, 102,5.

30. Δευτερονόμιον, 32,5.

ρητόρων και ιστορικών συγγραφέων αὐτῆς, Ἰούλιος Καίσαρ (100 - 44 π.Χ.), μεταξύ τῶν φονέων του, εἶδε και τὸν ἐπιστήθιον φίλον του Βροῦτον (85 - 42 π.Χ.), τὸν ὁποῖον πολλές και μεγάλας κατὰ καιροὺς εὐεργεσίας εὐηργέτησεν, ἀνεφώνησεν ἑλληνιστὶ πλήρης πόνου και πικρίας τὸ ἱστορικόν: «καὶ σὺ τέκνον, Βροῦτε!»³¹ και ὁ Ρωμαῖος ἐκεῖνος ἠγέτης ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον μὲ τὴν τῆβεννὸν του, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ τοιαύτην ἀχαριστίαν, ἢ ὁποῖα περισσότερον τῶν πληγῶν ἐπλήγωσε τὴν καρδίαν του.

Ἄλλα και αὐτὸς ὁ Πανάγαθος Θεὸς ἀποστρέφεται τὸν ἀχαριστὸν κατ' ἐγκυροτάτην πληροφορίαν τοῦ πέμπτου Εὐαγγελιστοῦ, μεγαλοφρονότατου Προφήτου Ἠσαΐου (Η' και Ζ' π.Χ. αἰών)³², ὁ ὁποῖος προσκαλεῖ ὄλην τὴν κτίσιν, ὅτε ἔμελε νὰ εἶπῃ λόγους κατὰ τῶν ἀχαριστούντων πρὸς τὸν Θεόν: «Ἄκουε οὐρανὲ και ἐνωτίζου ἢ γῆ, ὅτι υἱοὺς ἔθρεψα και ὕψωσα, αὐτοὶ δὲ μὲ ἠθέτησαν»³³.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀνεξαρτήτως φυλῆς και θρησκείας, ἀλλὰ κυρίως και κατ' ἐξοχὴν οἱ χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἠξιώθησαν νὰ γνωρίσουν τὴν ἀληθῆ και οὐράνιον θρησκείαν, τὴν θρησκείαν τῆς ἀγάπης και τῆς ἀπολυτρόσεως, ἔχουν ἱερὸν καθῆκον πάντοτε και ἐν παντὶ νὰ εὐχαριστοῦν τὸν Θεόν. Ὅφειλουν νὰ μιμῶνται ἐν πᾶσι τὸν Μέγαν τῆς ἀνθρωπότητος Εὐεργέτην, Ἅγιον Θεόν, ὡς και τὸ «περικείμενον νέφος μαρτύρων»³⁴ και πάντας τοὺς Ἅγίους τῆς Ἐκκλησίας, οἵτι-

νες στοιχήσαντες πρὸς Αὐτὸν ἠγαροῖστον τὸν Πρῶταν και Δημιουργὸν τοῦ Παντός, ἀλλὰ και ἰλαρῶς εὐηργέτουν τοὺς συνανθρώπους των. Ὅφειλουν οἱ χριστιανοί, ἐὰν βεβαίως ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι πάντοτε συνεπεῖς πρὸς ἑαυτοὺς και εἰς Θεωρίαν και εἰς πρᾶξιν, νὰ ἐκτελοῦν μέχρι κεραίας τὰς Εὐαγγελικὰς ἐντολάς, διότι μόνον ἢ ἀπαρέγκλιτος ἐφαρμογὴ τούτων θὰ προσπορίσῃ εἰς αὐτοὺς τὰ αἰώνια και ἀφθάρτα ἀγαθὰ και τὴν αἰώνιον ζωὴν και μακαριότητα, πρὸς δέ, ἄς ἐφαρμόζουν ἐμπράκτως ὡς ὄρον και κανὸνα τοῦ βίου και τὴν μνημειώδη φράσιν ἐκείνην τῆς ὑπεροχωτέρας πολιτικῆς φυσιογνωμίας τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν και τῆς Ἑλλάδος ὅλης, τοῦ Περικλέους (490 - 429 π.Χ.) εἰπόντος εἰς τὸν περιλάλητον Ἐπιτάφιον ὅτι τοὺς φίλους ἀποκτῶμεν οὐχὶ εὐεργετούμενοι παρ' αὐτῶν ἀλλὰ πρωτίστως εὐεργετοῦντες αὐτούς: «οὐ γὰρ πάσχοντες εἶ ἀλλὰ δρῶντες κτῶμεθα τοὺς φίλους»³⁵.

Ἐκ τῶν προειρημένων καθίσταται δῆλον ὅτι ἡ ἀχαριστία συνιστᾷ μέγιστον ἀμάρτημα, τὸ ὁποῖον πάσῃ θυσίᾳ δέον ὅπως ἀποφεύγῃ ὁ χριστιανός. Τὸ φοβερόν τοῦτο ἀμάρτημα ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τοποθετεῖ μεταξύ τῶν μεγάλων κακιῶν, γράφων τὰ ἐξῆς εἰς τὸν συνεργὸν και προσφιλῆ Μαθητὴν Του Ἐπίσκοπον Ἐφέσου Τιμόθεον: «Εἰς καιροὺς χαλεποὺς ἔσονται οἱ ἄνθρωποι φίλαντοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχαριστοὶ, ἀνόσιοι, ἄστοργοι»³⁶. Ἡ εὐγνωμοσύνη και ἡ εὐχαριστία εἶναι καθῆκον μέγα παντός χριστιανοῦ προσπορίζον εἰς τὸν ἀσκούντα τοῦτο ἀφθίτα ἀγαθὰ, διότι ἡ ἐν παντὶ εὐχαριστία εἶναι κατὰ τὸν Μέγαν τῆς Ταρσοῦ Ἀπόστολον θέλημα Αὐτοῦ τοῦ Μεγάλου Θεοῦ: «Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε» τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»³⁷.

ΤΕΛΟΣ

35. Θουκυδίδου Ἱστορίαι, Βιβλίον Β', 40.

36. Β' Τιμοθέου, 3,2.

37. Α' Θεσσαλονικεῖς, 5,18.

31. Πλουτάρχου, Βίος Καίσαρος, κεφ. LXVI κ.εξ.

32. Hieron, Praef. ad Paulam. et Eustoch.: «Οὐχὶ τὸσον Προφήτης δέον νὰ ὀνομασθῆ, ὅσον Εὐαγγελιστής. Ἐπειδὴ δὲ και συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ τὰ μυστήρια οὕτω σαφῶς διεξήλθε». S. Augustini, De civitate Dei XVIII, 29, 1.

33. Ἠσαΐας, 1,2.

34. Ἐβραίους, 12,1.

ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 68)

τερον μέλλον. Πρέπει νὰ πιστεύωμεν εἰς τὴν ἀναπλαστικὴν δύναμιν τῆς χριστιανικῆς μας πίστεως και ζωῆς. Νὰ νοιώσουμε πρῶτα στὸν ἑαυτὸν μας τὴν «καινὴν κτίσιν», (νὰ γίνωμεν δηλαδὴ ἀνακαινισμένες ὑπάρξεις, πού θὰ ζῶμεν ὅπως ὁ Χριστὸς θέλει). Και ἐφ' ὅσον θὰ προσδεύωμεν εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν, τόσον θὰ αἰσθανώμεθα, ὅτι ἀποστολή μας εἶναι νὰ ἀποτελοῦμεν τοὺς συντελεστὰς τῆς κοινωνικῆς ἀναπλάσεως.

Ἴδου τὸ ὀρθὸν φρόνημα και ἡ ἀπαραίτητος προσπάθεια διὰ μίαν καλύτεραν αἰρίον. Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, ὁ πρὸς τὴν Παναγίαν ἀπευθυνόμενος χαιρετισμὸς «χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτί-

σις» θὰ δύναται νὰ ἀφορᾷ ἑμμεσα και κάθε μίαν χριστιανικὴν ψυχὴν πού θὰ ἔχῃ συμμετοχὴν εἰς τὴν «καινὴν κτίσιν» ἐν Χριστῷ, και θὰ γίνεταί παράγων διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ «νεοουργηταί» ἡ κοινωνία. Αὐτὸ τὸ φρόνημα ἄς ἐπικρατῆ μέσα μας. Και ἄς συνοδεύεταί μὲ τὴν ἀπαιτουμένην προσπάθειαν διὰ τὴν ὑπερνίκησιν τῆς ἁμαρτίας και τὴν δημιουργίαν ἐντὸς ἡμῶν και πέραξ ἡμῶν τῆς καινῆς κτίσεως.

Ἐἴθε ὁ Κύριος νὰ μᾶς ἐνδυναμώσῃ και τὸ παράδειγμα τῆς Παναγίας νὰ μᾶς ἐμπνέῃ εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς κατὰ Χριστὸν ἐναρέτου και ἀγίας ζωῆς, διὰ νὰ γίνωμεν ὄντως «καινὴ κτίσις».

(Συνεχίζεται)

«ΗΜΟΥΝ ΟΠΑΔΟΣ ΤΟΥ ΜΑΧΑΡΑΤΖΙ»

Του Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

«Πριν 5 χρόνια είχα μελετήσει σχετικά με τη γιόγκα και ενδιαφερόμουν για την αυτοσυγκέντρωσι· κάποιος φίλος μου λέει:

—“Ελα κι εσύ, ας πάμε.

Και τέλος πάντων πήγα, γιατί άκουσα πως εκεί πέρα έχουν αυτοσυγκέντρωσι.

—Θα κάτσω να το γνωρίσω από κοντά!

Αυτό ήταν το κίνητρό μου».

Αυτά πρόσθετε ο άδελφός Σ.Κ. αναφερόμενος στα κίνητρα που τον ώδηγήσαν στο Μαχαράτζι.

I LOVE YOU MY LORD

I love you my Lord, your Grace is overflowing
I love you my Lord, you are all-knowing.
You have given me life
Out of your mercy and compassion
I am so grateful
For the gift of devotion

(CHORUS)

Your feet they are lotus
Your hearth is endless love
Your body is golden
You are the source of creation

(CHORUS)

Your knowledge has shown me
the essence of all
Your name is eternal
And lives in us all

(CHORUS)

You have given us light
And shown us who we are
Your radiance purifies
And outshines every star

(CHORUS)

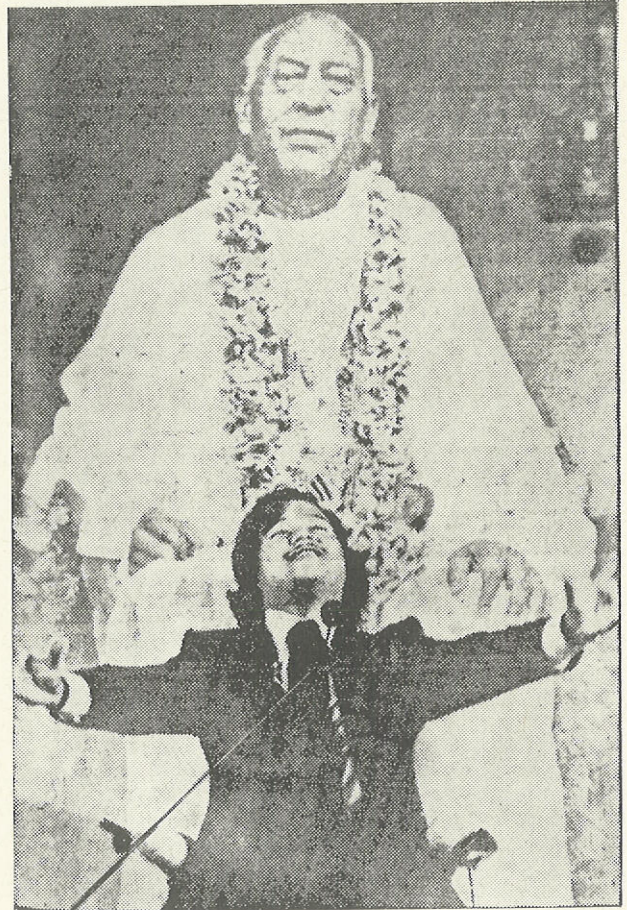
Ύμνος στο γκουρού Μαχαράτζι.

Έτσι αποδεικνύεται πως η γιόγκα είναι ο προθάλαμος των ποικιλιών των ινδουιστικών αρέσεων ή μάλλον των πολυαριθμών τσαρλατάνων που μας έρχονται από τα Ίμαλάια, γιατί κατέληξαν στη «γνώσι» πως τα ναμίσματα των δυτικών χωρών και ιδιαίτερα της Αμερικής είναι πιο «σκληρά» από τα ινδικά και πως ο ρόλος του μπίτγκεμαν σπουδαιότερος από το ρόλο του άσκητου των Ίμαλαίων.

«Γιόγκα σημαίνει συνάντηση, ένωση... ή γιόγκα είναι διαλογισμός και ο διαλογισμός είναι γιόγκα», διδάσκει το Σατυνάντασραμ στην Ελλάδα και προσθέτει πως ο Γκουρού δίνει τη «δεύτερη γέννηση στο θεϊκό φώς» (παραπομπές στο διδύλο Ψυχοναρκωτικά, σελ. 86-87).

«Ένωση» με ποιόν; άσφαλώς με τον ίδιο τον Γκουρού, γιατί αυτός αποτελεί την ενσάρκωσι του θεού ή της «Συνειδητότητας» με την οποία ταυτίζονται το «θεό» οι

όπαδοί της γιόγκα. Γι' αυτό και οι όπαδοί του Μαχαράτζι προσεύχονται σ' αυτόν: «είσαι ο πιο δυνατός Κύριος... ο μόνος ελεήμων..., Κύριε όλων των Κυρίων, δέν ζητώ τίποτα περισσότερο από το να Σέ υπηρετώ μέρα και νύχτα... αποκαλύπτεις τον εαυτό Σου ότι είσαι η ίδια ή Συνειδηση... είσαι ο Κύριος όλων, ο Εύλογημένος, ο Σωτήρας των άφοσιωμένων Σου... είσαι πέρα από τον χρόνο, μοναδικός... Έκείνος προς τον όποιο στρέφονται όλες οι προσευχές. Μπορούμε να σε βλέπουμε, έν τούτοις

Δέν είναι ο Ρόντ Στιούαρτ ούτε ο Μπόμπ Μάρλεϊ· είναι ο γκουρού Μαχαράτζι. Στο φόντο ο πατέρας του, από τον όποιο κληρονόμησε το επάγγελμα του «θεού».

παραμένεις έντελώς άόρατος. Είσαι όλη ή δύναμη και δόξα. Είσαι ο ευγενής Βούδδας...».

Η γιόγκα δημιουργησε στον άδελφό Σ.Κ. το ενδιαφέρον για την αυτοσυγκέντρωσι, αλλά ή αυτοσυγκέντρω-

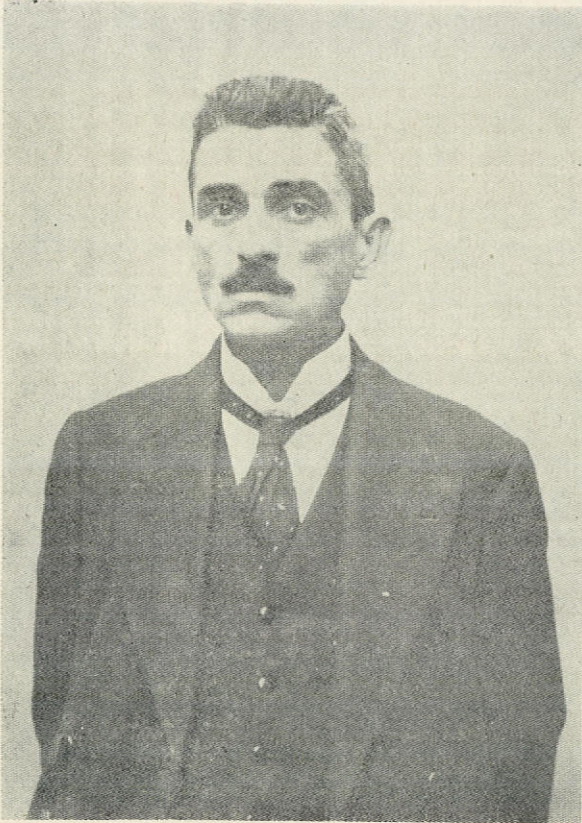
(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εις την σελίδα 77)

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Ο 'Αγιογράφος

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ

Κωνσταντίνος Θεοτόκης 1872 - 1923
(φωτογραφία από το αρχείο του Μάνου Χαριτάτου).

Αναπολήσεις και προβληματισμοί

Κ' έχαιμογέλασε πάλι: ο ζωγράφος τηράζοντας της τέχνης του τὰ πρώτα δοκιμάσματα, κι ἐθυμόταν πῶς τὰ ἐδούλευε στὸ πλευρὸ τοῦ πατέρα του, ποῦ ὄλο δουλεύοντας κ' ἐκείνος, τὸν ὀρμήνευε καὶ τὸν ὀδηγοῦσε. Καὶ τὸ χαμόγελο ποῦ ἔφεγγε ἀπάνου στὰ χεῖλια του ἐγίνηκε ὀλομεμίας σὰν ἀνοιχτόκαρδο γέλιο, γιατί ἐσυλλογίστηκε πῶς ἂν ἐξοῦσε τώρα ἀκόμα ὁ μακαρίτης θὰ μπορούσε αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ τὸν ὀρμηγεύει. Ναί, ἡ τέχνη του τοῦ φαινόταν ἀνώτερη πολὺ. Κ' ἔρριξε τώρα τὰ μάτια του σ' ἕνα ἄλλο μέρος τῆς κάμαρας, σὲ μὴν ἀπὸ τὲς ἀγκωνές, σιμὰ στὸ ἕνα παράθυρο, ὅπου σημημένο ἐστεκόταν τὸ μεγάλο στόρισμα, ποῦ τὸ δούλευε ἀκόμα ὁ ζωγράφος,

καὶ ποῦ ἦταν κοντὰ τελειωμένο. Ἐπαράστανε τὸν Ἐδ-αγγελισμό τῆς Θεοτόκος. Τὰ χρώματα ἦταν χλωρὰ κ' ἐγυάλιζαν τὸ πρόσωπο τοῦ λευκοντυμένου ἀρχαγγέλου, ποῦ ἄνδρος ἔκλυε μὲ τὰ φτερούγια καὶ μὲ τὸν ὄρηρο λευκὸ κρῖνο στὸ χέρι: ἦταν παράκαλο, καὶ τὸ κόκκινὸ του χεῖλι ἐφαινόταν σὰ νὰ μιλοῦσε: κ' ἡ Θεοτόκο γονατιστὴ καὶ σκυμμένη ταπεινὰ κάτουθε ἀπὸ ἕναν ὀλόχρυσο θόλο, μικρὴ, τυμμένη ἀπὸ τὸ μέτωπο στὰ πόδια μ' ἕνα μπλάβο φόρεμα, ἐφαινόταν σὰ ν' ἀφοκραζόταν ἀληθινὰ τὸν ἀρχαγγελικὸ χαιρετισμό. Μὰ τὸ πρόσωπο τοῦ ἀρχαγγέλου ἔμοιαζε στὸ πρόσωπο ἐνοῦ παιδιοῦ ποῦ συχνὰ ἐρχόταν στὸ σπίτι τοῦ ζωγράφου, καὶ ἡ Παναγιά σὲ μὴν κορασιὰ τῆς γειτονιάς του: ὁ ζωγράφος, μοναχὸς του στὸ χωριό, εἶχε βρεῖ ἔτσι τὸ μυστικὸ τῆς τέχνης ποῦ οἱ παλῆροί του, ἀκολουθώντας τὰ πατροπαράδοτα, δὲν τῶχαν καταλάβει.

Ἀλλὰ ἔξαφνα τὸ πρόσωπό του ἐσυγκιέφιασε. Ἐκούνησε πικρὰ τὸ κεφάλι: καὶ εἶπε ὄλο κοιτάζοντας τὴν εἰκόνα του. «Μὰ θάμια: ὁ ὕστερος ζωγράφος στὸ χωριό»;

Κ' ἐθυμνήθηκε τοῦ πατέρα του τὸ λόγο, ποῦ τοῦχε παραγγεῖλει νὰ μάθει τὴν τέχνη κ' ἐκείνος στὰ παιδιὰ του καὶ τὰ παιδιὰ του στὰ παιδιὰ τους, ὅπως εἶχε γένει ἀπὸ τὴν πρώτη ἀρχὴ στὸ σὸί τους, κι ἀναστένανε. Καὶ σὲ λίγο ἀκολούθησε τὸ στοχασμὸ του.

«Οἱ ἄλλοι: στὸ χωριὸ δὲ μπορούν νὰ γένουν ζωγράφοι: φυσικὸ δὲν τοῦς εἶναι. Ἀπὸ πατέρα σὲ γιὸ σκάφτουν τὴ γῆς καὶ σκαφτιάδες πρέπει: νὰ μείνουν: γι' αὐτὸ τοῦς ἐδιόρισε ὁ Θεός. Ἀλλὰ ἐμεῖς: πάντα ζωγράφοι, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου. Ζωγράφος ἔπρεπε νάνα: καὶ ὁ γιός, κρῖμα ποῦ εἶναι μονακρίδος. Μὰ τὴν τέχνη οὔτε τὴ στοχάζεται, τὸ καθισιὸ δὲν τ' ἀρέσει: τὰ χρώματα μῆτε τὰ ξεχωρίζει: ἄχ ἔμοιασε τῆς μάνας σ' αὐτό!»

Κ' ἔξανακούνησε τὸ κεφάλι. Κι ἄδραξε τώρα ἕνα δαμάτι πινέλλο καὶ τὴ χρωματόταβλα κ' ἐστάθηκε μπρὸς στὴν εἰκόνα. Ἀνακάτωσε τὰ χρώματα καὶ ἄρχισε πάλι: νὰ δουλεύει. Προσεχτικὸς ἄγγιζε τὰ σουσούμια τοῦ ἀρχαγγέλου, δάζοντας φῶς ὅπου ἔπρεπε, διορθώνοντας τὴ χτεσινή του ἐργασία κ' ἐπάσκιζε νὰ βαστάει: τὸ νοῦ του καρφωμένο στὸ ἔργο του. Ἀλλὰ ὁ νοῦς του δὲν τὸν ἄκουε σῆμερα: ἡ καρδιά του εἶχε πικραθεῖ. Ὁ γιὸς δὲν ἀφοκραζόταν τὰ διδάγματά του, δὲν ἤθελε τῆς φάρας τὸ ἔργο.

Ἐγνοια κι ἀνησυχία

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ ζωγράφος ἄμα ἐσηκώθηκε κ' ἐδια-

δάστηκε σάν οί παπάδες, ἐκάθισε ἀπὸ ἐνωρίς μπροστὰ στὴν εἰκόνα του καὶ πρὶν τὸ μεσημέρι τὴν εἶχε τελειώσει. Τώρα ἀπὸ μακριὰ τὴν ἐκοίταζε κρατώντας ἀκόμα τὰ πιπέλλα του στὸ χέρι.

Τὸ πρόσωπό του ἦταν ἀχνὸ πολὺ, τὰ μακριὰ μαλλιά του ξεχτένιστα. (γιατὶ ἡ γυναίκα του δὲν τοῦ τᾶχε συγυρίσει: σάν κάθε μέρα), τὰ κόκκαλα στὰ μάγουλα καὶ στὰ σιαγόνα ἐδιακρινόταν ὅλα, τὸ βλέμμα του ἦταν θολό. Ἄλλὰ στὸ στόρισμα τὰ νοπὰ χρώματα ἐγυάλιζαν. Ἡ Παναγία μικρὴ καὶ πανέμοστη, μ' ἓνα μπλάδο φόρεμα ποῦ τὴν ἐντύπε ἀπὸ τὸ μέτωπο στὰ πόδια σκεπάζοντάς της καὶ τὰ χέρια, ἐστεκόταν γονατιστὴ μὲ βλέμμα χαμηλωμένο, μὲ σκυφτὸ κεφάλι, κάτου ἀπὸ ἓναν ὀλόχρυσο θόλο καὶ ξέγναντά της ἀνάερα ὁ ἀρχάγγελος μὲ ὀρθάνοιχτες φτεροῦγες, κάτασπρος καὶ λαμπρός, ἐφαινόταν νὰ τῆς ἔλεγε μὲ τὰ σεμνά του χεῖλη τὸ «χαῖρε» καὶ στὸ χέρι του ἐκρατοῦσε τὸν ἀχνὸ λευκὸ κρίνο, καὶ τὸ ἄθωο πρόσωπό του ἦταν σοδαρό, καὶ τὸ βλέμμα του γιόματο σέβας γιὰ τὴ Θεοτόκο.

Καὶ ἐξέταζε προσεχτικὸς ὁ ζωγράφος τὸ μεγάλο τὸ στόρισμα τὴν κάθε πιπελλιὰ, τὴν κάθε γραμμὴ, τὴν κάθε δίπλα στὰ φορέματα, τὸ ἀντιφέγγισμα στὰ ξανθὰ μαλλιά τοῦ ἀγγέλου, καὶ τοὺς φωτεινοὺς ἀγιάθωνες γύρω στὰ δυὸ κεφάλια, καὶ ἀθέλητα τὸ βλέμμα του ἐπεφτε κάπου κάπου στὶς ἄλλες εἰκόνες ποῦ ἐκρεμόνταν στοὺς τοίχους καὶ ποῦ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ σὸί του τὶς εἶχαν ἱστορήσει, κ' εὔρισκε συγκρίνοντας ὁ νοῦς του πῶς ἡ δική του ἦταν ἀπ' ὅλες ἡ ἀνώτερη.

Κ' ἐχαμογέλασε. Μὰ τὸ χαμόγελό του ἐσβύστηκε μὲ μιὰς. Ἡ ὄψη του, ποῦ ἀπὸ τὴ δουλειά, τὴν ἐγκράτεια καὶ τὶς νηστείες, εἶχε λιγνύνει, ἦταν σήμερα πάρα πολὺ σοδαρή τὸ νοῦ του τὸν ἐδασιάνιζε ἡ ἔγνοια.

Ὁ μονάκριβος ὁ γιός του ποῦ ἐπαράκλινε ἀπὸ τὰ πατροπαράδοτα συστήματα τῆς φάρας του, καὶ ποῦ ἦταν τώρα τοῦ χωριοῦ τὸ διήγημα, καὶ ποῦ βέβαια τὸν ὀχτρευόνταν γιὰ τὰ κακά του θελήματα οἱ περισσότεροι, καὶ ποῦ τὸν ἐμελετοῦσαν ὅλοι μὲ καταφρόνια, γιατί νὰ μὴν εἶχε μοιάσει στὸ σὸί του, στοὺς καλοὺς παππούς του, στοὺς τιμημένους ἀνθρώπους, πέραξ ἄλλου, γιατί νὰ δουλεύει ὁ νοῦς του στὸ κακό; Καὶ ποῦ νὰ ἦταν τώρα; Μὴν ἴσως ἡ ζωὴ του ἐκινῦνευε; Ἄλλὰ τί νὰ τοῦ κάμει ὁ ἀδύναμος γέροντας;

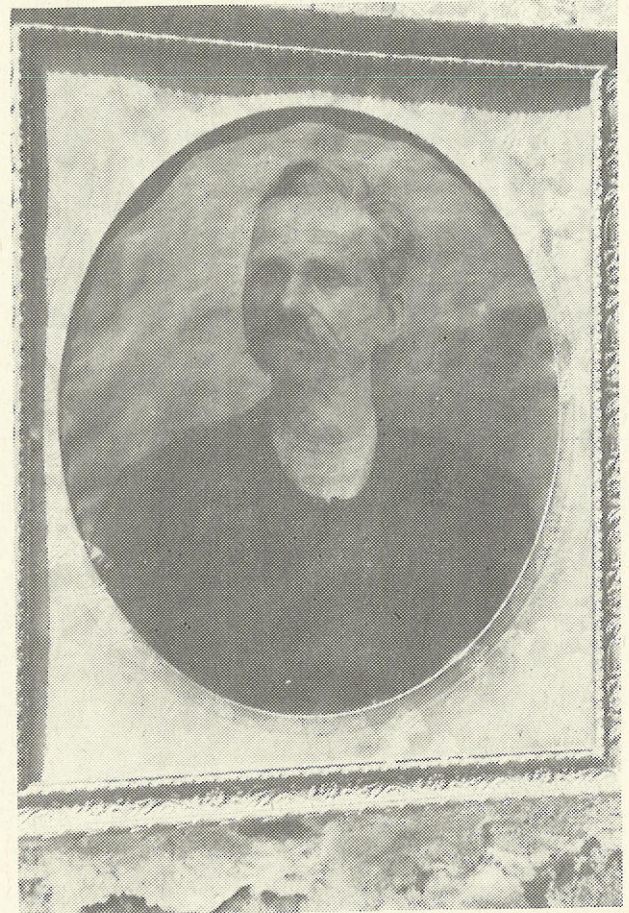
Ἄνησυχος ἐτήραξε ὁ ζωγράφος τὴν Παναγία κ' ἔνα δάκρυ ζεστὸ ἐκύλησε στὸ ζαρωμένο μάγουλό του: — «Βοήθησέ τον», εἶπε παρακαλεστικὰ καὶ ἀναστενάζοντας.

Μεσολάβηση τοῦ ἱερέα

Ἄφοκράστηκε πάλι. Ἡ γρηὰ ἐμιλοῦσε στὸ κατώγι με κάποιον.

«Ἀνέδα», ἔλεγε, «αἰδεσιμώτατε».

Καὶ σὲ μιὰ στιγμή ὁ γέροντας εἶδε νὰ προβάλλει στὴ

Μιχαὴλ Ἀναγνώστης Οἰκονόμου. Ἐνας Χιώτης (Βολισινὸς) ἀγιογράφος τοῦ τέλους τοῦ 10' αἰῶνος. Φωτογραφία Γιάννη Ζαρταλοῦδη.

σκάλα τὸν παπὰ τοῦ χωριοῦ. Ἡ ὄψη του ἐξάνοιξε λίγο καὶ τὸ χεῖλι του ἐχαμογέλασε.

«Καλημέρα τὴν ἀγιοσύνη σου», εἶπε κινῶντας γιὰ νὰ φιλήσει τοῦ παπὰ τὸ χέρι. «Καλῶς μᾶς ὄρισες».

«Καλημέρα, Ἀργύρη», ἀποκρίθηκε δίνοντάς του τὸ χέρι ὁ μαυροφορεμένος, ποῦ ἦταν ἄντρας ψηλὸς καὶ ὀμορφος, μὲ μακριὰ γένεια ξανθὰ καὶ ξεδαμμένα κομμάτι: «τί μαντάτα;»

«Ὅλο ἀνησυχίες», ἀπολογήθηκε πικρά. «Κάθισε παπᾶ μου».

Καὶ οἱ δυὸ ἦρθαν μπροστὰ στὴν εἰκόνα, καὶ ὁ παπᾶς ἀθέλητα ἔδγαλε τὸ σκούφο του ἐσταυροκοπήθηκε, ἐμουρμούρησε φιλτά μιὰ προσευχή κ' ἐρώτησε ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ποῦ ἔβλεπαν τὸ στόρισμα:

«Μὴν εἶδες στὸν ὕπνο σου, Ἀργύρη, τὴν Παναγία καὶ τὸν ἀγγελο;»

«Ἡ χάρη της μ' ἐφώτισε», εἶπε ταπεινὰ ὁ ζωγράφος.

Ὁ λευκοντυμένος ἀρχάγγελος ἐφαινόταν πανώρως... (Ἀνάβατος, Χίου)*.

φος, «ἔδραλα ὄλη μου τὴ μπόρεση, ὄλη μου τὴν ἀγάπη, ὄλη μου τὴν πίστη» κ' ἡ Παναγία ἄκουσε τὰ παρακάλια μου».

«Στὴν ἐκκλησία», εἶπε ὁ παπᾶς φορῶντας πάλι τὸ σκουφο του καὶ καθίζοντας σ' ἓνα σκαμνί, «ἔφεραν σήμερα τὸ δευόζιτο γιὰ τὸ στόρισμα, καὶ τῶστησαν, κ' εἶναι πολὺ ὠραῖο» καὶ τὸ χωριὸ λέει πῶς ἡ εἰκόνα σου θά- ναι θαματοργγὴ ὅσοι τὴν εἶδαν σαστίζουν καὶ τρομά- ζουν» κ' ἀρρῶστοι τῆς εἶναι ταμένοι ἀπὸ τώρα. Μὲ τὸρ- τσεσ καὶ μὲ φλάμπουρο θὰ λιτανέψουμε τὸ στόρισμα ἀπὸ τὸ σπίτι σου στὴν ἐκκλησιά, γιὰ ἀγιασμό τοῦ χωριοῦ, ὅταν θὰ τὸ πάρουμε νὰ τὸ στήσουμε. Τὴν ἄλλη Κυριακὴ, αἱ, γιὰ νὰ στεγνώσει πρῶτα:»

«Ἄν ἔτσι τὸ θέλει τὸ χωριό», εἶπε ντροπαλὰ ὁ ζω- γράφος μὲ κρυφὸ κικμάρι.

«Τὸ χωριό», εἶπε ὁ παπᾶς χαϊδεύοντας τὰ ξανθὰ ξεδαμμένα γένεια του, «τὸ θέλει καὶ τὸ προσμένει: τὸ χωριὸ ἀγαπάει τὸ προσκυνητάρι του, ποῦ θὰ μένει ὅσο ὑπάρχει κόσμος, λογιὰζω, καταφυγὴ καὶ σκέπη καὶ δέη- ση γιὰ κάθε χριστιανό». Κ' ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ ξα- κολούθησε μὲ δισταγμό:

«Μόνο δύο τρεῖς φαυλόδοιοι ἀντιστέκονται».

* Ἄγγελος ἀπὸ τὴν ἀψίδα τοῦ ἱεροῦ τοῦ ναοῦ τῆς Θεο- τόκου, δίκλιτης βασιλικῆς τῆς ὀψίμης Τουρκοκρατίας —σώζε- ται σὲ πολὺ κακὴ κατάστασι— στὸν Ἀνάβατο τῆς Χίου. Ἡ στολὴ του θυμίζει φορεσιὰ ἐποχῆς.

«Ἀντιστέκονται;» ἐρώτησε ὁ γέροντας ἀχνίζοντας καὶ κατεδάζοντας τὸ μουδιασμένο του βλέμμα, «γιατί;»
«Ἐξ αἰτίας τοῦ γιοῦ σου», τοῦ ἀποκρίθηκε χαμη- λόφωνα.

«Μὰ τὸ κόνισμα τί τοὺς ἔκαμε;» ξανάειπε λυπημέ- νος. «Στὰ γεράματα μ' ἐπύκρανε τώρα αὐτὸς ὁ γιός; ἔχει ὄλα τὰδικα, μὰ τί νὰ κάμω, παπᾶ μου;» Καὶ μὲ τὸ δάχτυλο ἐσφούγγισε ἓνα δάκρυ ποῦ ἐκατέβαινε σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὴν κόχη τοῦ ματιοῦ του. Κ' ἐρώτησε: —«Εἶναι πολλοί; Τί ἔχουν στὸ νοῦ τους;»

Τὸ θάμα

Ὁ ζωγράφος ἐκοίταζε κ' ἄκουε ὄλα ἀπὸ τὸ παρά- θυρο. Κι αὐτὴν τὴ στιγμὴ ἐγύρισε πρὸς τὴν εἰκόνα καὶ ὕψωσε τὰ μάτια του στὸ στόρισμα καὶ εἶπε:

«Τώρα, τώρα θέλω τὸ θάμα, Παναγία, δὲν πρέπει νὰ γίνουν φονικά ἐξ αἰτίας του».

Κι ὡς τόσο ὁ Βασίλης ἀποκρινόταν θυμώνοντας:

«Τὸ σοί σας ἦταν ἄτιμο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ του ἡ Βασι- κὴ εἶναι... τὸ ξέρουν τὰ πέντε χωριά! Γιὰ μία δημό- σια θὰ σκοτώσετε τὸ γαμπρό μας;»

«Θὰ σὲ λιτανέψω», εἶπε πάλι ὁ ζωγράφος στὸ κόνι- σμά του.

Κάτου εἶχε ἀστράψει κ' ὄλας ἓνα μαχαίρι, κ' ἡ θα- δοῦρα τοῦ κόσμου ἦταν τώρα πολλή.

«Μή, μή!» ἐφώναξε τὸ πλῆθος στὸ δρόμο κ' οἱ γυ- ναίκες ἀπὸ τὰ παράθυρα.

Καὶ ξάφνου ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ ἀγιογράφου ἀνοίξε διάπλατα. Μία στιγμὴ τὸ μάλλωμα ἔπαψε, κ' ἐκοίταξαν ὄλοι τί θὰ γινότου. Οἱ δικοὶ τῆς Μαρίας ἀνα- μετριῶνταν πῶς νὰ διαφεντέφουν τὴ μπασιά, οἱ δικοὶ τῆς Βασιλικῆς πῶς νὰ χυμῆζουν μέσα. Ἄλλὰ ὄλα τὰ μάτια εἶδαν στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τὸ μεγάλο τὸ κόνι- σμα, γιὰ τὸ φῶς ἀπ' ὄλα τὰ παράθυρα ἔπεφτε ἀπάνου του. Ὁ λευκοντυμένος ἀρχάγγελος ἐφαινότου πανώρως, σὰ νάφραζε τώρα ἐκείνος τὸ διάδα πρὸς τὸ σπίτι τοῦ ἀγιογράφου. Ἡ εἰκόνα ἔπιανε ὄλην τὴν πόρτα.

Ὅλοι ἐσάστισαν. Ἀθέλητα οἱ θυμωμένοι ἔκρουσαν μπρὸς στὸν ἄγγελο τὰ μαχαίρια τους, καὶ στὴ στιγμὴ κόσμος ἐρρίχθηκε πολὺς ἀνάμεσα στοὺς μαλωμένους καὶ τοὺς ἐχώρισε.

«Τόπο, τόπο», ἐφώναζαν πολλοί, «λιτανεύει τὸ θαμα- τουργὸ κόνισμα: φοδηθεῖτε τὸ Θεό».

Καὶ τὸ στόρισμα εἶχε διαβεῖ τώρα τὴν πόρτα καὶ σκαλεύοντας δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐπροχωροῦσε πρὸς τὸν κόσμος. Κι ὄλοι οἱ ἄντρες ἀναρρίτσειαν κ' ἔβγαζαν τὸ γιάδεμά τους κ' ἐσταυροκοπιῶνταν καὶ οἱ γυναίκες προσευκινῶνταν μυστικὰ ἀπὸ τὰ παράθυρα.

Καὶ ἄκρα σιωπὴ ἐδασίλεψε.

Καὶ μὲ ἀργὰ πατήματα ἐστράτεψε τώρα στὸ χωριὸ ὁ ἀρχάγγελος, καὶ ὁ κόσμος ἀκολουθοῦσε μὲ κατάνυξη καὶ ἀπ' ὄλα τὰ στόματα ἐδῆγῆκε ἀθέλητα ἡ δέηση κ' ἔψαλαν ὄλοι μ' ἓνα στόμα φοβισμένοι καὶ εὐχαριστημένοι:

«Χαῖρε χαριτωμένη!» καὶ ἐδάδιζαν πρὸς τὴν ἐκκλη- σιὰ τοῦ χωριοῦ.

Ἐπιλογή κειμένων καὶ φωτογραφιῶν
Α.Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟ - ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ*

(Σκέψεις γύρω από τους τρεις όρους)

Τοῦ κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Τυπικά μόνο οί Βυζαντινοί Αυτοκράτορες ἐξακολουθοῦν νὰ ὀνομαζόνται: «βασιλεῖς καὶ αὐθέντες Ρωμαίων», ὡς τὴν πτώση. Στὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, στοὺς ἐπίσημους λόγους, ἢ ἀναφορὰ γίνεται στὸ «γαλῆνιο κράτος τῶν Ρωμαίων». Οἱ Νταίλγκερ - Καραγιαννόπουλος καταγράφουν στὴ «Βυζαντινὴ Διπλωματικὴ τους» τὴν ἐξέλιξη τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορικῆς γραφῆς:

Τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Α' Τσιμισκῆ τοῦ ἔτους 971: Ἰωάννης ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς Ρωμαίων. Τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Γ' Δούκα τοῦ ἔτους 1060: Κωνσταντῖνος ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς αὐτοκράτωρ Ρωμαίων ὁ Δούκας.

Ὁ τύπος αὐτὸς διατηρήθηκε ὡς τέλος. Πιστὸς βασιλεὺς Ρωμαίων ὀνομαζόταν καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, ὁ ἥρωϊκὸς πρόμαχος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πού καθὼς γνωρίζουμε ἀποκαλοῦσε τὴν Κωνσταντινούπολη «ἐλπίδα καὶ χαρὰν πάντων τῶν Ἑλλήνων». Θὰ παραθέσουμε στὴ συνέχεια ἕνα τμήμα ἀπὸ τὸν ἐπικύδειο Χερσιτωνίου Ἐρμωνίου στὴν Αἰκατερίνη Παλαιολογίνα ἀπὸ τὰ «Παλαιολογεία καὶ Πελοποννησιακὰ» τοῦ Σπυρίδωνα Λάμπρου:

«Φεῦ, ὦ Ρωμαίων οἱ περιλειπούμενοι, οὐ τοσοῦτοι μὲν δεωοῖς, τοσοῦτοι δὲ πάθει, τοσαύταις δὲ καὶ τοιαύταις συμφοραῖς τε καὶ λύπαις ἀεὶ περιπίπτοντες, οὐδέπω μέχρι καὶ τήμερον ἀναπνεῦσαι κἄν ὄλωσ' ἀσχήκαμεν' ἀλλὰ τῶν ποτιέτρων ἡμῖν δεινῶν μηδέπω λωφῆσαι φθιόντων, ἔτετρα πάλιν ἐπισφατεύουσιν, ὥσπερ συμφορῆς κοινῆς πασῶν μὲν τῶν συμφορῶν, πασῶν δὲ τῶν δυστυχιῶν συνεχῶς ἐπερχομένων ἡμῖν...».

Μετὰ τὴν ἄλωση οἱ ὄροι Γραικοί, Ρωμοί, Ἑλληνες χρησιμοποιοῦνται: γιὰ νὰ δηλώσουν τὸ ἴδιο ἔθνος. Μὲ τὴν ἀπελευθέρωση, οἱ ὄροι Ἑλλάς, Ἑλληνες, ἑλληνικὸς ἐπιστημοποιούνται.

«Ὅτε, γράφει ὁ Νικόλαος Πολίτης, τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἀπόσεισιν τῶν δεσμῶν τῆς μακραίωνος δουλείας συνῆλθον οἱ πληρεξούσιοι πασῶν τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν εἰς τὴν Ἐπίδαυρον τὴν 1 Ἰανουαρίου 1822 διὰ νὰ κηρύξωσι τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ ἔθνους καὶ συντάξωσι τὴν πολιτείαν αὐτοῦ, ἑλληνικὴν τὸ ὀνόμασαν: «Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος — κηρύττει σήμερον διὰ τῶν νομίμων παρασιατῶν του, εἰς τὴν Ἐθνικὴν συνηγμένην συνέλευσιν, ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ὑπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν». Καὶ ἐν τῷ προσωρινῷ πολιτεύματι τῆς Ἑλ-

λάδος ἢ συνέλευσις ἐκείνη Ἑλληνικὴν ὀνόμασε τὴν ἐπικρατείαν, ἑλληνικὴν τὴν διοίκησιν καὶ ἀνεγνώρισεν ὡς Ἑλλήνας πάντας τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας αὐτόχθονας κατοίκους τῆς Ἐπικρατείας. Καὶ δὲν ἦτο αὐτὴ ἢ πρώτη πράξις τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, δι' ἧς ἀνεγνωρίζετο τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα τοῦ ἔθνους. Ἦδη ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῆς Καλαμίας τὴν 28 Μαρτίου τοῦ 1821 ὁ Πειροῦμπτης Μανρομιάλης, ἐν τῇ προκηρῶσει του πρὸς τὰ χριστιανικὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἀνεκήρυξε τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ πρὸ αὐτοῦ ἐξ Ἰασιῦ ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης προσεκάλει διὰ τῶν προκηρῶσεών του τοὺς μεγαλοψύχους Ἑλλήνας νὰ σπεύσωσι πρὸς ἐλευθέρωσιν τῆς πατρίδος των, ἐξέφραζε δὲ τὴν πεποίθησιν οὐ σὺδραμία ἑλληνικὴ καρδιά θὰ μείνῃ ἀδιάφορος καὶ ἀδρανὴς εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος. Καὶ καθ' ὅλον ἐν γένει τὸν Ἀγῶνα, ὁσῶτις ἐπισημῶς ὀμίλων ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους ὀνόμαζαν Ἑλλάδα τὴν πατρίδα των καὶ Ἑλλήνας τοὺς ὁμοεθνεῖς. Ἡ παντελής ἀπελπισία, ἀποτέλεσμα τοῦ σκληροτάτου ζυγοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας ἔβαλε εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων τὰ ὄπλα, ἐκήρυσσεν ἐκ Μεσολογγίου κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1821 ἡ γερονσία τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα ἐξ Ἀμφίσης ἢ γερονσία τῆς Ανατολικῆς Ἑλλάδος ἐδεδείχθη ὅτι ἢ ἡ Ἑλλάς ἔλαβε τὰ ὄπλα, διὰ νὰ ἀγοράσῃ μὲ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος τῆς τὴν πολυτίμων ἀνεξαρτησίαν τῆς, ἐν τῷ πρώτῳ δὲ ἄρθρῳ τῆς Νομικῆς διατάξεως ὄριζεν ὅτι «ὅσοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστὸν εἶναι Ἑλληνες».

Στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα, λοιπόν, οἱ ὄροι Ἑλληνισμός, Ἑλλάδα ἐπιστημοποιήθηκαν, ἐνῶ δὲν ἔπαψε ἢ χρῆσις τῶν ὄρων Ρωμοί, Ρωμοσύνη, μὲ μιὰ ἀνεπίσημη, δημώδη ὅπως τὴ χαρακτηρίζει ὁ Κωστῆς Παλαμῆς χροιά. Στὸ χῶρο τῆς λογοτεχνίας, ἐξ ἄλλου, δὲν εἶναι μόνον ἐκεῖνος καὶ ὁ Ἑφταλιώτης πού τοὺς χρησιμοποιοῦν. Ὁ Παπαδιαμάντης, ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς τῆς Κύπρου Βασίλης Μιχαηλίδης, ὁ Φώτης Κόντογλου, ὁ Γιάννης Ρίτσος, ὁ Γεώργιος Βαλέτας καὶ ἄλλοι τοὺς ἔχουν χρησιμοποιήσει.

Ἐχασαν τὸν χαρακτήρα, πού τοὺς ἀπέδιδε ὁ Κοραΐς, ἔμειναν ὅμως οἱ πανεπιστημιακοὶ Καθηγητές, πού ἀναπτύχθηκαν πνευματικὰ μὲ τὰ γάματα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ διδασκάλου τοῦ ἔθνους, νὰ τοὺς ὑποτιμοῦν καὶ νὰ τὴν ταυτίζου μὲ τὴ Ρωμαιοκρατία. Ἀλλὰ ἢ Ρωμοσύνη εἶναι τελείως ἄλλο ἀπὸ τὴ Ρωμαιοκρατία. Κι: ἐνῶ δὲ μπορεῖ νὰ ὑποκαταστήσουν τὴν καθολικὴ καὶ γενικὴ ἔγνοιαν πού ἔχουν γιὰ τὸ ἔθνος μας οἱ ὄροι Ἑλληνες, Ἑλληνισμός ἔχουν μιὰ ξεχωριστὴ ἰδιότητα.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 62 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 τεύχους

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ*

(Κριτ. ιγ' 1 - ιστ')

Του κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Τὸ ἔργον ποὺ τὸν περίμενε.

Ποιὸ ἔργο πραγματοποιήσῃς ὁ Σαμψών; Βασιικά, τὴν ἀντιμετώπιση τῶν Φιλισταίων. Ἦταν δεινοὶ ἔχθροὶ τῶν συμπατριωτῶν του.

Δὲν εἶχαν τίς ρίζες τους στὴν Παλαιστίνη, προσερχόμενοι μᾶλλον ἀπὸ τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ κόσμον, πιθανότατα τὴν Κρήτη. Τὸ ὄνομα Παλαιστίνη εἶναι παραλλαγή τοῦ δικοῦ τους. Μετανάστευσαν στὴν Ἁγία Γῆ, καθὼς ὑπολογίζεται, περίπου στὸ α' τέταρτον τῆς 16' ἑκατονταετίας π.Χ. Ἀπὸ νωρὶς, ἤλθαν σὲ σύγκρουση με τοὺς Ἑβραίους, ποὺ καὶ αὐτοὶ εἶχαν ἐγκατασταθεῖ ἐκεῖ σχεδὸν τοὺς ἴδιους καιροὺς.

Στὸ φύλον αὐτὸ, ποὺ ἡ ἀπώτερη προέλευσή του ἀνάγεται ἴσως στὶς δαλματικές ἀκτές, διακρίνουμε, ἐξ αἰτίας τῆς θαθμιαίας καθόδου του στὴν Ἑλλάδα, ἓνα πολιτισμὸ μυκηναϊκοῦ τύπου. Ἄριοι στὸ αἷμα, ξεχώριζαν καὶ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη ἔναντι τῶν Σημιτῶν Ἑβραίων.

Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὀνομάζονται Πελοισεῖμ. Οἱ Ο' (ἑλληνικὸ κείμενον) τὸ ἀποδίδουν μὲ τὸ Φυλιστεῖμ, τὸ ἀλλόφυλοι καί, μιὰ φορά, μὲ τὸ Ἑλληγκες. Λέγονται, ἐπίσης, ἀπερίτμητοι, πρὸς δήλωσιν τοῦ ὅτι ἦταν ἀλλόθρησκοι, εἰδωλολάτρες.

Θὰ μπορούσε νὰ πεῖ κανεὶς πὼς τὸ φαινόμενον τῶν Κριτῶν ὀφείλει τὴ γένεσίν του στὸν κίνδυνον ποὺ συνιστοῦσαν οἱ Φιλισταῖοι γιὰ τὸ λαὸ τοῦ Ἰσραὴλ. Ἡ ἐγκατάστασίν τους στὴ ΝΑ. Παλαιστίνη ἦταν τὸ τελευταῖο στάδιο μιᾶς μακρᾶς πορείας, ποὺ ἀφετηρία τῆς εἶχε, ὅπως εἴπαμε, τὴν Ἰλλυρία. Παράλληλα πρὸς τοὺς Δωριεῖς, μὲ τὴν ὀνομασίαν Πουρασί, ποὺ τὴ χρωστοῦν στοὺς Αἰγυπτίους, ἐφθασαν στὸ χωρὸ τοῦ Αἰγαίου, ὡς τὴν Κρήτη. Ἀπὸ ἐκεῖ στράφηκαν πρὸς τὴ Μικρασίαν, πέρασαν τὴ Συρίαν καὶ τὴν Παλαιστίνην καὶ κινήθηκαν πρὸς τὴ χώρα τοῦ Νείλου. Ἀπωθημένοι ὅμως ἀπὸ τὸ φαραὼ Ραμσή Γ' (περίπου 1194 π.Χ.), κατέληξαν πάλι, ὀριστικὰ αὐτὴ τὴ φορά, στὴ ΝΑ. Παλαιστίνην. Τὸν καιρὸ τῶν Κριτῶν, τοῦ Σαούλ καὶ τοῦ Δαβὶδ, ρίζωσαν στὴ μεσογειακὴ ζώνη τῆς, ποὺ εἶχε κάπου 100 χλμ. μήκος, περίπου 20 χλμ. πλάτος βορεινὰ καὶ γύρω στὰ 60 νότια. Δὲν ἀρκέστησαν ὅμως στὰ χῶματα ἐκεῖνα. Ὁρεγόμενοι νέες κατακτήσεις, ἐπεκτείνονταν σὲ δάθος ἐδῶθε τοῦ Ἰορδάνη. Αὐτὸ σήμαινε διαρκεῖς συγκρούσεις μὲ τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτές, ἐκτὸς τοῦ Σαμουήλ, ἔλαμψαν ὁ κριτῆς Σαμεγάρ (Κριτ. γ' 31) καί, πιὸ πολὺ, ὁ ὁμολογὸς τοῦ Σαμψών. Ἀλλὰ τὸ ἀποφασιστικὸ πλῆγμα ἔναντιόν τους τὸ κατέφερε ὁ Δαβὶδ, κυριεύοντας καὶ τὴν πρωτεύουσά τους, τὴ Γέθ.

Τὸ μίσος τους ὅμως ἔμεινε ἀκοίμητο καὶ μετὰ τὴν ὑπαγωγή στὸν ἑβραϊκὸ ζυγὸ. Πολλὲς φορές σήκωναν κεφάλι καὶ ἐνοχλοῦσαν τοὺς ἐπιγόνους τοῦ προφητάνακτα. Ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς ρωμαϊκῆς κυριαρχίας, παύουν νὰ δίνουν τὸ «παρὼν» στὸ ἱστορικὸ προσκήνιον.

Οἱ σπουδαιότερες πόλεις αὐτοῦ τοῦ μικροῦ ἀλλὰ τόσο δυναμικοῦ κράτους ἦταν οἱ ἐξῆς: Ἡ Γάζα, σὲ ἀπόσταση τριῶν μιλίων ἀπὸ τὴ Μεσόγειον, σημεῖον καίριας στρατηγικῆς σημασίας. Ἡ Γέθ, ΒΑ. τῆς Γάζας, στὴν ἄκρη τῆς ἑβραϊκῆς πεδιάδας Σεφηλά. Ἡ Ἀσκάλων, χτισμένη στὸ γιὰλό. Ἡ Ἀζωτος, μετὰ τῆς Γάζας καὶ Ἰόππης. Ἡ Ἀκκαρών, ἡ πιὸ ἀκρινὴ στὸ θόρειον χῶρον. Αὐτὲς οἱ πέντε μεγαλοπόλεις δὲν εἶχαν διατελέσει ποτὲ κάτω ἀπὸ ἓνα σκήπτρον. Τὶς ἴθουναν «σατράπεις», ὅπως ἀποκαλεῖ ἡ Βίβλος τοὺς ἡγεμόνας τους, πιθανότατα κληρονομικοὺς καὶ ἀποτελοῦσαν μιὰν ὁμοσπονδίαν (Πεντάπολη). Αὐτὸς ὁ δεσμὸς ἴσχυε τουλάχιστον σὲ περίπτωσιν πολέμου πρὸς κοινούς ἐχθρούς.

Τὸν ὄρον Φιλισταῖοι χρησιμοποίησε ὁ Νίτσε πρὸς δήλωσιν ἀντιπνευματικῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ ὁ πολιτισμὸς αὐτοῦ τοῦ λαοῦ δὲν ὑπολείπεται, ἀν συγκριθεῖ με ἄλλους.

Ἡ ἑλληνικὴ του προέλευσις ἐξηγεῖ τὴν ἀγχίνονα καὶ τὴν καλλιτεχνικὴ εὐαισθησίαν τῶν Φιλισταίων. Πρῶτα, ἡ γλῶσσα τους, ποὺ ἐλάχιστα ἴχνη τῆς κατέχουμε, μαρτυρεῖ γιὰ τὴ φυλετικὴν τους ἀφετηρίαν. Ἡ λέξις σερανίμ (σατράπαι κατὰ τοὺς Ο'), σύμφωνα με τοὺς εἰδικούς, δὲν ἀποκλείεται, ὅπως καὶ γιὰ τὴ λέξις τύραννος, νὰ εἶναι λυδικῆς ἢ φρυγικῆς καταγωγῆς. Τὸ ὄνομα τοῦ γίγαντα πολεμιστῆ τους Γολιάθ θὰ μπορούσε νὰ ταυτισθεῖ με τὸ Ἀλυάττης. Ἐξ ἄλλου, τὸ Ἀγχοῦς, ὄνομα τοῦ βασιλεῖ τῆς Γέθ, συγκαιρινὸ τοῦ Δαβὶδ (Α' Βασ. κα' 11 κ.εξ.), εἶναι τὸ ἴδιον μ' ἐκεῖνον ποὺ ἀποδίδεται ἀπὸ αἰγυπτιακὸ κείμενον σ' ἓνα Κρητικὸ (Ἀξάου).

Ὅπως γράφει ἓνας μεγάλος παλαιοδιαθηκολόγος τῶν ἡμερῶν μας, ὁ καρδινάλιος Αὐγουστίνος Μπέα, «οἱ Φιλισταῖοι ἔφεραν μαζί τους στὴν Παλαιστίνην τὸ σίδηρον καὶ τὴ χρῆσιν του. Αὐτὸ τοὺς ἐξασφάλιζε στρατιωτικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀνωτερότητα. Στὸ Τέλλ Σεμιέχ (Βαδὶ Γαζέχ) καὶ τὸ Ἄιν Σάμς (Βαθσαμῆς), θρέθησαν κάμιννοι ὅπου ἔλειωναν τὸ σίδηρον, ποὺ οἱ ἀρχαιολόγοι ἀποδίδουν στοὺς Φιλισταίους. Ἀντίθετα, ἡ λεγόμενη «φιλισταῖα» κεραμικὴ δὲν συνδέεται με δεδαιότητα πρὸς τὴν κάθοδον αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Εἶναι ἓνας τύπος στερνῆς μυκηναϊκῆς κεραμικῆς, με στοιχεῖα ἐγγχώρια, ἀπαντώμενος κατὰ τὸ 16' αἰῶνα καὶ σὲ ἄλλα μέρη τῆς Παλαιστίνης, ὅπως καὶ στὴ Συρίαν».

Ὅσο γιὰ τὴ θρησκείαν τους, κατὰ τὸν παραπάνω

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 60 τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 τεύχους

συγγραφέα, οι μαρτυρίες που δρέπουμε από τη Βίβλο, άφοροῦν σέ θεότητες σημεϊτικές.

Στους Φιλισταίους λοιπόν, βλέπουμε στοιχειά κοινά και διάφορα, αν τους συγκρίνουμε με τον Ίσραήλ. Από τὰ δευτέρα, εκείνο που διαδραματίσε κύριο μέρος σάν πηγή αντίθεσης, ήταν ή θρησκεία. Μαζί με τὰ γεωπολιτικά κίνητρα, που ώθησαν τους Φιλισταίους σ' έπεκτατικούς πολέμους, αυτή ήταν που έμφύχωνε τὸ αμοιβαίο μίσος. Ίδιως από την πλευρά των απογόνων του Άβραάμ.

«6 Και εισήλθεν ή γυνή και εἶπε τῷ άνδρὶ αὐτῆς λέγουσα: Άνθρωπος Θεοῦ ἦλθε πρὸς με και εἶδος αὐτοῦ ὡς εἶδος ἀγγέλου Θεοῦ, φοβερόν σφόδρα! και οὐκ ἠρώτησα αὐτὸν πόθεν ἐστὶ και τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέ μοι. 7 Και εἶπέ μοι: Ἴδου σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις και τέξῃ υἱόν! και νῦν μὴ πίης οἶνον και μέθυσμα και μὴ φάγῃς πᾶν ἀκάθαρτον, ὅτι Θεοῦ ἅγιον ἔσται: τὸ παιδάριον ἀπὸ γαστροῦ ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ».

Πῶς νὰ μὴν τῆς ἔκαναν συγκλοστικὴ ἐντύπωση ἐκείνη ή ἐμφάνιση και ἐκείνα τὰ λόγια; Κατάλαβε ἀπὸ τὴ θεωρία τοῦ ἀπεσταλμένου, θεωρία δίχως ἄλλο διαποτισμένη ἀπὸ υπερφυσικό φῶς, ὅτι δὲν ἦταν κοινός ἄνθρωπος. Και ἀπὸ τὰ λόγια του, τὸ ἴδιο. "Αν ἦταν θνητός, ή εἶδηση που τῆς κόμισε, σήμαινε ὅτι τὸν εἶχε πέμψει ὁ Θεός, ὅτι ἦταν κάποιος προφήτης. "Αν ἦταν ἄγγελος, οὐράνιο πνεῦμα, γιατί νὰ τὸ ἀπέκλειε ὁ νοῦς της;

Πιὸ πολύ, στὰ μάτια της, ἔμοιαζε με δλόρθη φλόγα παρὰ καμωμένος ἀπὸ σάρκα και ὀστά.

Ἀναστατωμένη ἀπὸ τὸ ἀπρόοπτο αὐτὸ γεγονός, ἔνωσε τὴν ἀνάγκη νὰ τὸ ἀνακοινώσει: στὸ σύντροφό της ζωῆς της. Ἡ χαρὰ και μαζὶ ὁ φόβος τὴ συνεῖχαν. Ἦταν θέβαιη πὼς τὰ λόγια που εἶχε γρικῆσει, ἦταν μιὰ ἀλήθεια. Ἦταν θεῖος εὐαγγελισμός. Ἀλλὰ ή ὄψη τοῦ ὄντος που τῆς τὰ εἶπε, τῆς εἶχε προκαλέσει δέος και ἀπορία.

Και ή χαρὰ και ὁ φόβος που τὴ δοκίμαζε ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπαφή με τὸ Θεῖο, τὴν ἐσπρωξαν νὰ μοιρασθεῖ τὰ αἰσθήματά της με τὸν ἄνδρα της. Ποιὸν ἄλλο εἶχε πιὸ σιμὰ ἀπ' αὐτόν; Κανείς στὸν κόσμο δὲν ἦταν που νὰ τῆς τρέφει τόση κατανόηση, τόσο ἐνδιαφέρον για ὅ,τι τῆς συνέβαινε. Και κανείς ἔτσι δυνατός, για νὰ τῆς στηρίξει: τὴν καρδιά, νὰ τῆς διαλύσει τὶς ἀνησυχίες.

"Ολοι ἔχουμε ἀνάγκη τοῦ πλησίον μας. Τοῦ ἀληθινοῦ πλησίον που, ὅπως ἕνας καλὸς σύζυγος —και τέτοιος ἦταν ὁ Μανωῆ— ἀξίζει: νὰ τοῦ ἐκμυστηρευόμαστε ὅ,τι μᾶς εὐφραίνει ἢ ὅ,τι μᾶς θλίβει. Βέβαια, αν εἶσαι ἄνθρωπος πιστός, φωτισμένος, μπορείς νὰ βρεῖς τί εἶναι τὸ σωστό. "Οχι πάντα ὅμως. Τέτοια ψυχὴ, δίχως ἄλλο, ἦταν ή εὐσεβῆς γυναίκα, που ἐμελλε νὰ γίνεῖ μητέρα ἐνὸς ἀπὸ τὰ πιὸ ξακουστά παλιάρια τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ὁ νοῦς της παράδερνε και μέσα σὲ σκιές, σ' ἐρωτηματικά. (Συνεχίζεται)

«ΗΜΟΥΝ ΟΠΑΔΟΣ ΤΟΥ ΜΑΧΑΡΑΤΖΙ»

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 71)

σι, που εἶναι ἕνα εἶδος γιόγχα ἔχει σάν σκοπὸ νὰ φθάση ὁ ἄνθρωπος στὴ «συνειδητότητα» και ἐνσάρκωσι: τῆς «συνειδητότητας» εἶναι ὁ Γκουρού. Γι' αὐτὸ και ὁ Μαχαράτζι συνδέει τὴν αὐτοσυγκέντρωσι με τὴν ἐμπειρία ἀπὸ τὴν παρουσία του (σάτσανγκ) και με τὴν ὑπηρεσία σ' αὐτὸν τὸν ἴδιο.

Στὰ «σάτσανγκ» πὸν ἔδωσε ὁ ἴδιος στὴν Ἀγγλία στὶς 31 Ὀκτωβρίου 1971 εἶπε πὼς ἐκείνος που κάνει αὐτοσυγκέντρωσι: «πρέπει: νὰ ἔχη σάν σκοπὸ τὸ σάτσανγκ και τὴν ὑπηρεσία».

«Τώρα εἶσαι μαθητής, εἶπε: ἔχεις βρεῖ καταφύγιο και τώρα δὲν φοβάσαι τίποτε σ' αὐτὸν τὸν κόσμο... εἶσαι τελείως προφυλαγμένος. Μὴν δῆγῃς ἀπὸ τὸ καταφύγιο».

«Τὸ κακὸ εἶναι: ή ἄγνοια τοῦ μυαλοῦ μας. Δηλαδή ἀγνοοῦμε τὸ τί εἶναι καλό... εἶναι φυσικό λοιπόν νὰ εἰμαστε θυθισμένοι: στὸ κακὸ».

Μὲ ἄλλα λόγια τὸ «καταφύγιο» εἶναι ὁ Μαχαράτζι. "Αν ἀκολουθήσουμε τὶς ἐντολές του δρισκόμαστε στὸ καλὸ! αν ἀκολουθήσουμε τὶς δικές μας πεποιθήσεις, τὴν «ἄγνοια τοῦ μυαλοῦ», τότε θυθίζομαστε στὸ κακὸ. Τί εἶναι καλὸ και τί κακὸ τὸ καθορίζει: ὄχι: ἀπλῶς ἕνα κόμμα, ἄλλὰ ἕνας ἄνθρωπος, κάποιος που σύμφωνα με τὴν ἀσπι εἰδικῶν, διαθέτει δεικτὴ νοημοσύνης πολὺ χαμηλό! ὁ «μπέμπυ - θεός» Μαχαράτζι.

«Όταν συνειδητοποιήσουμε και πιᾶσουμε τὸ χέρι τοῦ Τέλειου Διδασκάλου τότε πετυχαίνουμε μιὰ ἐπικοινωνία που ποτὲ δὲν μπορεί νὰ διακοπεῖ... ὅπουδήποτε κι αν πᾶμε μπορούμε νὰ μιλάμε σ' αὐτὸν τὸν φορητὸ ἀσύρματο και νὰ

καλοῦμε τὸν Τέλειο Διδάσκαλο ἀπὸ οποιαδήποτε ἀπόσταση θέλουμε. Λόγω τοῦ ὅτι ὁ Θεός βρίσκεται παντοῦ δὲν ὑπάρχει πρόβλημα στὸ νὰ καλέσης ἀπ' οποιαδήποτε μέρος σ' ἄρῆσει».

Ἡ γιόγχα λοιπόν στὴν κίνησι τοῦ Μαχαράτζι: ὀδηγεῖ τοὺς νέους χωρὶς πνευματικὰ θεμέλια στὴν ἀπόλυτη ἐξάρτησι, τοὺς μεταβάλλει: κυριολεκτικά σὲ σκλάβους και τοὺς σέρνει, ὅπως ὁ ἴδιος ἰσχυρίζεται, «ἀπὸ τὴ μύτη»:

«Μπορῶ νὰ μάθω ἕνα ἄλογο νὰ δεχτεῖ τὸ χαλινάρι», τόνισε στὸ «σάτσανγκ» που ἀναφέραμε: «μπορῶ νὰ κάνω μιὰ τρύπα στὴ μύτη του και νὰ περάσω τὸ χαλινάρι» και πρόσθεσε πὼς θὰ κρατήση ἐκείνος τὸ χαλινάρι και θὰ ὀδηγήση τὸν ὀπαδὸ του «στὸ μονοπάτι». «Δὲν θὰ τὸ πάω ἀπὸ τὶς πέτρες ὅπου ὑπάρχει κίνδυνος νὰ πληγωθῇ. Λοιπόν ἔλαβε τὸ χαλινάρι. "Αν μοῦ τὸ δώσεις θὰ σὲ ὀδηγήσω».

Ποῖ εἶναι αὐτὸ τὸ «χαλινάρι» που πρέπει νὰ παραδώση κανείς στὸ Μαχαράτζι; Εἶναι «ὅτιδήποτε περιττὸ πρᾶγμα», λέει ὁ ἴδιος, «και τὸ περιττὸ πρᾶγμα που ἔχεις εἶναι: τὸ μυαλό σου. Δῶστο μου. Εἶμαι ἔτοιμος νὰ τὸ δεχθῶ. Ἀφροῦ τὸ μυαλό σου σὲ βασανίζει, δῶστο μου... δῶσε μου τὸ ἐγὼ σου που σὲ βασανίζει...».

"Ολα αὐτὰ δὲν τὰ εἶχε θέβαια ὑπόψιν του ὁ ἀδελφός Σ.Κ. ὅταν ξεκίνησε με τὴ γιόγχα και τὸ διαλογισμὸ. Και πολλοὶ ἄλλοι: δὲν τὰ ἔχουν ὑπόψιν: τοὺς: πηγαίνουν νὰ φορμάρουν τὸ σῶμα τους και ξαφνικά, χωρὶς νὰ τὸ πολυκαταλάβουν, βρίσκονται: μέσα σὲ ἕνα ἄντρο ἐνὸς ἀδίστακτου ἐπιχειρηματία που προτίμησε νὰ ἀσκήση ἕνα ἐπάγγελμα που στὴν ἐποχὴ μας ἔχει πολλὴ πέρασι: «θεός»!

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

«Μείζων ὁ ἐν ἡμῖν...».

Η ΠΕΙΡΑ τὸ μαρτυρεῖ. Σὲ πολλὰ ἔγγραμα ζεύγη, ὁ βαθμὸς θερηκευτικότητος τῶν συζύγων διαφέρει. Ἀκόμη καὶ περιπτώσεις σὺν αὐτῇ ὑπάρχουν: ὁ ἕνας νὰ εἶναι ἄπιστος καὶ ἡ ἄλλη εὐσεβὴς ἢ ἀντιστροφή. Τί συμβαίνει τότε; Ἀναφέρονται ἀγκάθια στὴ συμβίωση. Ἀλλὰ σ' ἐκεῖνον ἢ ἐκεῖνη πὸν ἔχει πίστη, δὲν χωρεῖ ἀπόρριψη. Τὸ φῶς καὶ ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ ἔχουν δύναμη ἰκανὴ ν' ἀναπορέψει τὴ δεινὴ καὶ ἀσπασίαν. Πάντα ἰσχύει τὸ βιβλικὸν «μείζων ὁ ἐν ἡμῖν...».

Ἀφορμὴ σὺς σκέψεις αὐτὲς μᾶς δίνει ἡ μνήμη τῶν Μαρτύρων Χρυσάνθου καὶ Δαρείου (19 Μαρτίου). Ἐξήσαν στὴ Ρώμῃ, τὸν γ' αἰῶνα, ἐπὶ Νουμριανοῦ. Ὁ Χρυσάνθος, γιὸς συγκλητικῶν, τοῦ Πολέμου, πὸν καταγόταν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου, ἐκλήθη ἀπὸ τὸ Ἐδαγγέλιον καὶ ἔγινε μέλος φλογερῶν τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Μὲ ἀποτέλεσμα, ὁ πατέρας του, φανατικὸς εἰδωλολάτρης, νὰ τὸν οἰξίει στὴ φυλακὴ. Ἀλλὰ συνάμα, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὸν ἐπαναφέρει σὺς κόλπους τῆς ψεύτικης θερησκείας, τὸν πάντρεψε μὲ μιὰ μὴ χριστιανὴ Ἀθηναία, τὴ Δαρεία. Τί ἔγινε τότε; Τὸ ἀντίθετον ἀπ' ὅ,τι περιέμενε ὁ Πολέμων. Ὅπως γράφει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ἀντὶ νὰ πείσει ἡ Δαρεία τὸν Χρυσάνθον, ἔπεισεν ὁ Χρυσάνθος τὴν Δαρείαν μὲ τὰς διδασκαλίαις του καὶ ἀρνήθησα αὐτὴ τὴν πατρικὴν ἀσέβειαν, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐδέχθη τὸ ἄγιον βάπτισμα. Μὲ κατὰλληξῃ, νὰ μαρτυρήσουν μαζί καὶ νὰ καταταχθῶν σὺς χορεῖτες τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μακρυγιάννης.

ΕΝΑΣ ἀπὸ τοὺς πρὸ ὀνομαστούς ἥρωες τοῦ '21 εἶναι ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης. Μὲ τὸ σπαθὶ του καὶ μὲ τὸ λόγον του, συνέβαλε τὰ μέγιστα στὸν Ἄγωνα. Τὸ ἦθος του ὑπῆρξε ἀληθινὰ ἀπαράμιλλο. Γιατὶ ἦταν ἄνθρωπος ἐμποτισμένος μέχρι μυελοῦ ὀστέων μὲ τὰ νάματα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Μὲς ἀπὸ τὰ «Ἀπομνημονεύματα» καὶ μὲς ἀπὸ τὸ ἄλλο του βιβλίον πὸν ἐκδόθηκε πρόσφατα, φέροντας τὸν τίτλον «Ὁράματα καὶ θάματα», αὐτὸ φαίνεται. Ὁ ἴδιος δὲν ξεχωρίζει, ἀνάμεσα στὰ δὺ ὑπέροχτα ἰδανικά του, τὴν θερησκείαν καὶ τὴν πατρίδα, τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Μὲ τὺς δὺ παρὰ πάνω συγγραφές του, ἀναδείχθηκε Δάσκαλος τοῦ Γένους. Γράφει σχετικὰ μὲ τὴν ἀξία του ὁ ποιητὴς μας Γιώργος Σεφέρης, κάτοχος τοῦ βραβεῖου Νομπέλ: «Δεκαλέπτε χρυσοστόλιτες Ἀκαδημίες δὲν ἀξίζουν τὸ λόγον αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου».

Πράγματι, στὰ κείμενα τοῦ Μακρυγιάννη, λάμπει τὸ ἐλληνορθόδοξο βίωμα. Καὶ ἡ γραφὴ του εἶναι θαυμαστικὴ γιὰ τὴν ἀπλότητα, τὸ ἐπιγραμματικὸ ἔφος καὶ τὺς ἀθάνατες ἰδέες πὸν περιέχει.

Τέτοιοι ἄνδρες ἔχοντάς μας χαρίζουν τὴν ἐλευθερία, αὐτὴ πὸν τὴ γέννησὴ τῆς γιορτάζουμε σὺς 25 Μαρτίου, εἶναι πρότυπα γιὰ τὸ λαὸν πους. Ἐκφράζοντας δὲ τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἀπέδειξαν τὸ μέρος πὸν διαδραμάτισε στὴν ἐθνικὴν μας Παλιγγενεσίαν. Καὶ ὡς λένε ὅ,τι θέλουν, ἀμφοισθητικότητας το, οἱ σημερινοὶ διαστῆς τῆς Ἱστορίας.

Οἱ σημερινοὶ πειρασμοὶ τοῦ Κλήρου.

Η ΕΠΟΧΗ μας εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκολη καὶ ἀντίθετη γιὰ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κληρικοὶ τῆς, κύρια ἐπωμισμένοι αὐτὸ τὸ ἔργον, πληγώνονται ἀπὸ τὰ ἀγκάθια αὐτοῦ τοῦ εἶδους, μὲς ἀπὸ τὰ ὅποια προχωροῦν. Ἄς μὴ λιποψυχοῦν ὅμως, ὅσο καὶ ἂν πάσχουν ψυχικά. Γράφει ὁ ἱ. Χρυσόστομος: «Τὸ κλάδεμα κάνει δυνατότερον τὸ φυτό. Καὶ οἱ πειρασμοὶ μᾶς ἰκανώνουν νὰ εἰμαστε πρὸ ἀποδοτικὸι σὺς σίβον τῶν ἀρετῶν».

Τὰ Ἀρχαία στὴν Παιδείαν.

ΣΤΟΥΣ πνευματικὸς κύκλους τῆς χώρας, συζητεῖται μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον τὸ θέμα ἐπαναφορῆς τῆς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων συγγραφέων στὴ Μέση Παιδείαν. Εἶναι πράγματι τὸ θέμα πολὺ σοβαρὸ. Ὑπάρχουν —ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν εκπαιδευτικῶν— πολλοὶ ὑπέροχοι τῆς Δημοτικῆς, πὸν κρίνοντας ἐπιβόλαια, τὴν θεωροῦν σὺν ξεχωριστῇ γλώσσῃ. Καὶ ἔτσι δὲν ἐποπτεύονται ὅτι ἡ ἀγνοία τῆς ἀρχαίας σημαίνει πολλὰ τὰ δεινὰ καὶ γιὰ τὸ χειρισμὸν τῆς νέας. Ὅλοι οἱ φωτισμένοι δημοτικιστῆς καὶ ἀπ' αὐτοὺς ὅσοι γράφουν στὴ Δημοτικῇ, διακρίνονται καὶ γιὰ τὸ γερὸν τους καταρτισμὸν στὴν ἀρχαία. Τὸ φαινόμενον διδάσκει. Εἶναι προφανὲς ὅτι τὰ παιδιὰ μας θὰ μείνουν χωρὶς γνώση τῆς Δημοτικῆς, ἂν τοὺς στερήσουμε τὴν γνώση τῆς γλώσσας τῶν προγόνων τους. Ἀλλὰ καὶ γενικότερα, ἡ ἀποκοπὴ ἀπὸ τὴν ἀρχαία γλώσσα, σημαίνει ἀποξένωση ἀπὸ τοὺς ἀθάνατους κερπούς τῆς. Εἶναι, ὅπως γράφει σημερινὸς σοβαρὸς λογοτέχνης, «ἡ γλώσσα πὸν ἔστησε στὰ πολιτιστικὰ θάματα τοῦ κόσμου ἔσαν Ὅμηρον, ἔσαν Αἰσχύλον, ἔσαν Σοφοκλὴ καὶ ἔσαν Ἐυριπίδην, ἔσαν Πλάτωναν καὶ ἔσαν Ἀριστοτέλην». Καὶ θὰ προσθέταμε ἐμεῖς: τὴ Βίβλον, τὸ Μ. Βασίλειον, τὸ Χρυσόστομον, τὸ Μ. Φώτιον, τὸ Γρηγόριον Παλαμά καὶ τὸν πλοῦτον τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας Ὑμνωδίας.

ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΧΙΛΙΑΣΜΟΥ

Ἀπὸ τὸν λαὸ τοῦ Πειραιῶς

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Ὁ Ὀρθόδοξος λαὸς τοῦ Πειραιᾶ συνάχθηκε σήμερα τὸ πρωί, Κυριακῆ τῆς Ὀρθοδοξίας, 11 Μαρτίου 1984 μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Κλῆρο του, σὲ πάνδημη συγκέντρωση στὸ κέντρο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ διατρανώσει τὴν ἀφοσίωσή του καὶ τὴν ἐμμονή του στὴν πίστη τῶν πατέρων του καὶ τὴν ἐπίσημη Θρησκεία τοῦ ἔθνους του.

Καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ ὁμόγνωμα καὶ ὁμόφωνα ν' ἀπαιτή-
σει ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ κάθε φορέα ἐξουσίας καὶ ἀρμόδιο, τὴν ἀνάκληση στὴν τάξη κάθε ἐνὸς ποῦ ὕβριζε: «λόγω καὶ ἔργῳ», συκοφαντεῖ καὶ μὲ δολίους καὶ ἀνορθόδοξους τρόπους διαβάλλει καὶ προσβάλλει τὴν ἀμόμητο πίστη μας.

Καὶ περισσότερο τοὺς αὐτοαποκαλούμενους «Χριστιανούς μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» ποῦ χρησιμοποιοῦν ἀνεπίτρεπτους τρόπους γιὰ νὰ προσηλυτίζου ἀφελεῖς Χριστιανούς στὴν πλάνη τους γιὰ νὰ τοὺς μετατρέψου μετὰ σὲ Γενίτσαρους γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ἐκκλησία.

Γι' αὐτοὺς ἰδιαιτέρως ὡς ξενοκίνητη, ἀντεθνικὴ καὶ ἀντικοινωνικὴ αἵρεση, ζητεῖ:

α) Νὰ τεθεῖ ὑπὸ ἔλεγχου ἡ προσηλυτιστικὴ τους δραστηριότητα πρὸς τίς λαϊκὲς μάζες γιατί «διὰ καταχρήσεως τῆς ἀπειρίας ἢ ἐμπιστοσύνης τους» κάνουν ἀπ' αὐτὲς ὁπαδοὺς τους, παραβαίνοντας κατάφωρα τὸ ἄρθρο 13 παράγρ. α' τοῦ Συντάγματος.

β) Νὰ περιορισθεῖ ἡ φορτικὴ διάδοση τῶν ἐντύπων τους «ΣΚΟΠΙΑ», «ΕΥΠΝΑ» κ.λπ. ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι σὲ ἀπλή πώληση ὅπου διατίθενται ἔντυπα.

γ) Νὰ παύσει ἡ προνομικὴ μεταχείρισή τους στὸ Στρατό, ἀντισυνταγματικὴ καὶ προκλητικὴ γιὰ τόσες χιλιάδες νέους ποῦ ὀφείλουν νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Πατρίδα καὶ μάλιστα σὲ τόσο δύσκολους καιροὺς.

δ) Ν' ἀποτραπεῖ μὲ κάθε τρόπο ἡ ἄδεια χορηγήσεως λειτουργίας «εὐκτηρίου οἴκου» ποῦ θὰ γίνεῖ ὀρμητήριο σκανδαλώδους προσηλυτισμοῦ καὶ ἀφορμὴ καὶ αἰτία καθημερινῆς προκλητικῆς καὶ ἀπροσδέπτου ἐπεισοδίων.

ε) Καὶ τέλος νὰ δοθεῖ χρόνος καὶ χῶρος καὶ κάθε ἄλλη δυνατότητα στὰ μαζικὰ μέσα ἐνημερώσεως γιὰ δημόσιο διάλογο καὶ διαφώτιση τῶν λαϊκῶν μαζῶν ὥστε νὰ προστατευθοῦν ἀπὸ τὴν πιὸ ἐπικίνδυνη παραπλάνηση.

Τὸ παρὸν Ψήφισμα ἐγκρίθηκε διὰ βοῆς ἀπὸ τίς χιλιάδες τῶν συγκεντρωθέντων πολιτῶν γιὰ ἐπίδοση πρὸς κάθε ἀρμόδιο.

Οἱ χιλιάδες τῶν συγκεντρωθέντων
πολιτῶν τοῦ Πειραιᾶ.

Νέες ἐκδόσεις
τῆς
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ι Ω Β
Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ
Βασ. Μουστάκη

✦
Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ
Π. Β. Πάσχου

✦
ΑΝΘΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ
Ἰ. Μ. Χατζηφώτη

✦
Ο ΧΑΡΤΑΕΤΟΣ
ΚΑΙ Η ΚΟΚΚΙΝΗ ΟΜΠΡΕΛΛΑ
Πιπίνης Τσιμικάλη

✦
ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ
Νίκου Ἀρβανίτη

Ειδήσεις που ενδιαφέρουν τους Έφημερίους

ΑΥΞΗΣΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ TAKE

Αυξάνονται από 1ης 'Ιανουαρίου 1984 οι συντάξεις που χορηγεί το TAKE, σύμφωνα με την υπ' άρ. Β2)60)317)24.2.84 απόφαση του υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Έλευθ. Βερυβάκη, το κείμενο της οποίας έχει ως εξής:

Α Π Ο Φ Α Σ Η Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 4 του Ν.Δ. 4576)1966 «περί τροποποίησης και συμπληρώσεως της νομοθεσίας περί Κοινωνικής Ασφαλίσεως και άλλων διατάξεων».

2. Τις διατάξεις του άρθρου 7 του Ν. 1275)82 (ΦΕΚ 100/82 τ. Α').

3. Γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Ασφαλίσεων Ορθόδοξου Έφημεριακού Κλήρου που διατυπώθηκε κατά την Δ)9.2.1984 συνεδρίαση αυτού.

Α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

1. Αυξάνονται από 1.1.1984 οι συντάξεις που απονεμήθηκαν μέχρι 31.12.1983 και αυτές που θα απονεμηθούν, υπολογιζόμενες στις άποδοχες τις 31.12.1981, βάσει του άρθρου 18 του Καταστατικού του TAKE, ως παρακάτω:

α) Για σύνταξη ή βοήθημα ή τμήμα αυτών μέχρι δρχ. 50.000 κατά 10οο.

β) Για τμήμα σύνταξης ή βοηθήματος από δρχ. 50.001 μέχρι 75.000 κατά 5οο.

γ) Για τμήμα σύνταξης ή βοηθήματος από δρχ. 75.001 μέχρι 100.000 κατά 2,5οο.

2. Ορίζεται ως κατώτατο όριο συντάξεων που καταβάλλονται από το TAKE για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος και αναπηρίας το ποσό των δραχμών δέκα έξι χιλιάδων (16.000), και για τους συνταξιούχους λόγω θανάτου το ποσό των δραχμών δώδεκα χιλιάδων εξακοσίων πενήντα (12.650) από 1.1.1984.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΡΥΒΑΚΗΣ

Του κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Π. ΛΕΚΚΟΥ

ΘΑ ΒΡΑΒΕΥΩΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ Δ.Ι.Σ.

Η Δ. Ι. Σύνοδος έκρινε σκόπιμο να βραβεύει ώρισμένες εξαίρετες πράξεις πιστών και εύσεβών της Έκκλησίας τέκνων.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού παρεκάλεσε ήδη έγκυκλίας τους Σεβ. Μητροπολίτες να αναφέρουν «τάς τυχόν κατά καιρούς παρουσιαζόμενες όλως εξαιρετικούς περιπτώσεις αυτοθυσίας προσώπων των Έργων Μητροπόλεων, προκειμένου, κατόπιν έλευθέρως κρίσεως και εκτιμήσεως, να επαινέση και βραβεύση Αύτη, αναλόγως, τὰ άξια τούτα της Έκκλησίας τέκνα, δι' ήθικών ή και άλλων τινών βραβείων».

Οι εύλαβέστατοι έφημεριοί άς έχουν τ' ανωτέρω υπόψη για να ένημερώνουν με τη σειρά τους τον οικείο Μητροπολίτη τους.

ΑΞΙΟΠΡΟΣΕΚΤΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Μια εύστοχη πρόταση του περιοδικού «ΓΝΩΡΙΜΙΑ» (της 'Ι. Μητροπόλεως 'Αλεξανδρουπόλεως και Σαμοθράκης) που πρέπει να υλοποιηθεί. Την αναδημοσιεύουμε, γιατί παρουσιάζει ενδιαφέρον:

«...να ζητηθή από το υπουργείο παιδείας ή δια νόμου καθιέρωση της διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών από το πρωτότυπο σε όλες τις τάξεις του γυμνασίου και του λυκείου των εκκλησιαστικών σχολών. Αυτό θα είναι μια μεγάλη υπηρεσία προς την ορθόδοξη Έκκλησία και προς τον Έλληνισμό, αφού έστω και από όλίγους θα διασωθή ή έπαφή με τὰ αρχαία ελληνικά γράμματα. Έάν δέν ληφθούν κάποιες αποφάσεις, τότε είναι πιθανόν να συμβή τούτο το τραγικό» να πηγαινουν στο μέλλον οι Έλληνες στη Γερμανία και στην 'Αγγλία για να διδάσκονται τὰ αρχαία ελληνικά. 'Αλλά τότε πως θα μείνωμε Έλληνες;».

ΙΕΡΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΞΕΙΣ

ΝΕΑ ΖΙΧΝΗ: Δύο ιερατικά συνέδρια πραγματοποιήθηκαν στην 'Ι. Μητρόπολη Ζιχνών και Νευροκοπίου των 'Ιανουάριου. Τό α' στη Ν. Ζίχνη και τό β' στο Κάτω Νευροκόπι. Ο Σεβ. κ. Σπυρίδων ανέπτυξε θέματα διοικητι-

κού και ποιμαντικού ενδιαφέροντος.

ΜΕΓΑΡΑ: Στη διάρκεια συνάξεως του ιερού Κλήρου που έγινε στην 'Ι. Μονή 'Αγίου 'Ιεροθέου Μεγάρων, αναπτύχθηκαν δύο εισηγήσεις πάνω στο γενικό θέμα «ό ιερεύς και τό πρόβλημα των ναρκωτικών». Η μία από τόν κ. 'Ιω. Παπαγεωργίου, δ.Ν. και ή άλλη από τόν κ. 'Αλ. Σταυρόπουλο, δ. Θ. και συνεργάτη του «Έφημερίου».

Στό τέλος ό Σεβ. κ. Βαρθολομαίος πρόσφερε στους ιερείς τὰ βιβλία «Έμεις, τὰ παιδιά μας και τὰ ναρκωτικά» και «Έμεις και τὰ ναρκωτικά», του Κέντρου Ψυχολογικών Μελετών.

★

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ TAKE

—Βελεγράκης 'Ιω., ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 529.343.

— Σκουλουδάκης 'Ιω., ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οίκου. επίδ. 1.816, εφάπαξ 523.378.

— Καράβακα Βασιλική, πρεσβυτέρα, Δ)8, έτη υπηρεσίας 7, σύνταξη 11.500, εφάπαξ 77.405.

— Παλούσης Εύθ., ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 31, σύνταξη 22.348, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 458.760.

— Παρασκευάς 'Ηλίας, ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, εφάπαξ 505.414.

—Καραγιάννης Χρ., ιερεύς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 523.570.

—Παπανικολάου Κων)να, πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 14.703, εφάπαξ 518.591.

— Τσαλαπίνας Κων., ιερεύς, Β)4, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 34.991, εφάπαξ 440.344.

— Σίφουνας Χρήστος, ιερεύς, Α)2, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 45.414, εφάπαξ 708.958.

— Παπαϊωάννου Γ., ιερεύς, Δ)7, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 27.671, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 493.602.

—Κοτσιάνης Γ., ιερεύς, Β)4, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 34.991, εφάπαξ 547.183.